

Javne financije i porezi u strukturi javnih prihoda državnog proračuna od 2014. do 2017. godine

Jarnević, Kristina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:940360>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-09-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Kristina Jarnević

**JAVNE FINACIJE I POREZI U STRUKTURI JAVNIH
PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA OD 2014. DO 2017.
GODINE**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2018.

Kristina Jarnević

**JAVNE FINACIJE I POREZI U STRUKTURI JAVNIH
PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA OD 2012. DO 2017.
GODINE**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Poslovne financije

Mentor: mr.sc. Željko Martišković

Matični broj studenta: 0618612011

Karlovac, kolovoz 2018.

ZAHVALA

Zahvaljujem svom mentoru Željku Martišković, na pomoći pri izradi ovog završnog rada.

Također, želim se zahvaliti svojim dragim roditeljima koji su mi omogućili školovanje, kao i cijeloj svojoj obitelji na potpori i razumijevanju.

Hvala i mojim prijateljima koji su mi uljepšali studiranje.

Kristina Jarnević

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je objasniti sam pojam javnih financija i njihovu važnost u funkcioniranju suvremene države. Javne financije su sve aktivnosti države vezane uz prikupljanje javnih prihoda i izvršenje javnih rashoda, radi zadovoljenja javnih potreba. Također, u radu su obrađeni javni prihodi i porezi kao dio javnih prihoda. Javni prihodi postoje kako bi se što racionalnije ostvarilo zadovoljenje javnih potreba. Porezi su najznačajniji izvor javnih prihoda, a ujedno i najizdašniji. Financijska sredstva koja država ubire oporezivanjem se raspodjeljuju i na taj način se ostvaruju važni društveni ciljevi i osigurava funkcioniranje države koja zadovoljava zajedničke potrebe.

Cilj rada je prikazati strukturu poreznih prihoda u državnom proračunu u razdoblju od 2014. do 2017. godine i analizirati njihovo smanjenje, odnosno povećanje.

KLJUČNE RIJEČI: javne financije, javni prihodi, porezi, državni proračun

SUMMARY

This paper deals with the notion of public finances and their importance in any modern country. Public finances are defined as all activities that a country maintains by gathering public revenues and financing public expenditure, all in order to satisfy public needs. Public revenues and taxes, as part of public income are also discussed in this paper. Public revenues exist in order to satisfy public needs in best possible way. Taxes are the most significant sources of public revenues and also the most abundant. Financial resources, which the country obtains by tax collection are later distributed and so that enables the accomplishment of important social goals and ensures that a country would satisfy common needs.

The goal of this paper is to present the structure of tax revenues in government budget in the period between 2014 and 2017 and analyse their decrease and/or increase.

KEY WORDS: public finance, public revenues, taxes, government budget

SADRŽAJ:

1.UVOD	1
1.1.Predmet i cilj rada.....	1
1.2.Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3.Struktura rada	1
2.JAVNE FINACIJE	2
2.1.Razlozi postojanja javnih financija	3
2.2. Temeljne funkcije javnih financija.....	4
2.3. Javni rashodi.....	5
2.4.Javni prihodi.....	6
2.4.1. Pojam i karakteristike javnih prihoda.....	6
2.4.2. Ostali javni prihodi	7
3.POREZI	9
3.1. Karakteristike poreza.....	9
3.2. Ciljevi oporezivanja	10
3.3. Porez na dohodak	10
3.4. Porez na dobit.....	18
3.5. Porez na dodanu vrijednost (PDV).....	21
3.6. Porez na promet nekretnina	25
3.7. Posebni porezi (trošarine).....	27
4.DRŽAVNI PRORAČUN	31
4.1. Prihodi državnog proračuna za 2014. godinu.....	37
4.2. Prihodi državnog proračuna za 2015. godinu.....	39
4.3. Prihodi državnog proračuna za 2016. godinu.....	42
4.4. Prihodi državnog proračuna za 2017. godinu.....	45
5.ZAKLJUČAK	48
POPIS LITERATURE	49
POPIS ILUSTRACIJA	50

1. UVOD

1.1.Predmet i cilj rada

Pomoću javnih financija država prikuplja, raspodjeljuje i troši novčana sredstva kako bi se zadovoljile opće potrebe stanovništva. To je moguće kroz sustav javnih prihoda i javnih rashoda. Cilj rada je prikazati važnost poreza kao prihoda državnog proračuna te prikazati njihov udio u ukupnoj strukturi javnih prihoda u državnom proračunu u razdoblju od 2014. do 2017.godine.

1.2.Izvori podataka i metode prikupljanja

Prilikom izrade ovog rada primijenjene su metoda kompilacije, eksplanacije te statistička metoda prikupljanja podataka. U dijelu rada u kojem se govori o teoriji javnih financija, javnih prihoda i rashoda te porezima kao najznačajnijim prihodima u državnom proračunu korištena je stručna literatura, uz nadopunu internet stranica Ministarstva financija. U praktičnom dijelu u kojem se prikazuje udio poreznih prihoda državnog proračuna podaci su preuzeti sa internet stranice Ministarstva financija.

1.3.Struktura rada

Rad je podijeljen na četiri dijela. U prvom, uvodnom dijelu naveden je predmet i cilj rada, izvori podataka i metode korištene prilikom prikupljanja istih podataka te struktura samog rada. U drugom dijelu govori se o samom pojmu javnih financija, razlozima njihovog postojanja te temeljnim funkcijama, kao i važnosti prikupljanja javnih prihoda i raspodjele javnih rashoda u normalnom funkcioniranju neke države. U trećem dijelu govori se o porezima, njihovim karakteristikama i ciljevima oporezivanja. Obrađena je teorija nekoliko najvažnijih vrsta poreza. Četvrti dio je praktični dio u kojem se obrađuju funkcije državnog proračuna, struktura proračuna i proces njegovog planiranja te donošenja. Prikazuje se udio poreza u strukturi prihoda državnog proračuna unatrag četiri godine te se navode razlozi smanjenja, odnosno povećanja određenih vrsta poreza. Rad završava sa zaključkom.

2.JAVNE FINANCIJE

Sam naziv financije latinskog je podrijetla i potječe od riječi finantio, koja se odnosila na plaćanje. Današnje značenje riječi financije nastalo je mnogo kasnije i potječe od francuske riječi finance, što znači financirati, odnosno prikupljati novac radi obavljanja nekog posla¹. Financije su uvijek povezane s novcem, odnosno određenim oblicima korištenja novca. Financije označavaju proces prikupljanja, raspodjelu i trošenje novčanih sredstava radi zadovoljenja općih potreba. Riječ javne, u pravilu znači državne. Javne financije najčešće se definiraju kao aktivnosti države vezane za pribavljanje javnih prihoda i izvršenje javnih rashoda.² Osim pojma javnih financija u znanstvenoj i stručnoj praksi upotrebljavaju se i nazivi ekonomika javnog sektora ili javna ekonomija. Ekonomika javnog sektora ima nešto uži pristup problematici, jači naglasak stavlja na makroekonomske učinke javnih financija i sve ih više analizira sa gledišta političke ekonomije.³

Danas u svim zemljama svijeta pored privatnog postoji i javni sektor gospodarstva. Sva su suvremena gospodarstva mješovita, pri čemu je odnos privatnog i javnog sektora različit, ovisno o stupnju razvoja, političkim i društvenim prilikama, tradiciji te brojnim drugim okolnostima.

U skupinu financijskih disciplina osim javnih financija spadaju:

- monetarne financije
- međunarodne financije
- financijske institucije i tržišta
- poslovne financije.

Navedene discipline međusobno su toliko isprepletene da funkcioniranje jednog segmenta financijskog sustava nije moguće bez uspješnog funkcioniranja svih ostalih segmenata.

¹ Jurković, P.: Javne financije, Masmedia, Zagreb, 2002., str.15.

² Jurković, P.: Ibidem, str.14

³Šimurina N.: Javne financije u Hrvatskoj, Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb, 2012.. str.12.

2.1. Razlozi postojanja javnih financija

Tržište je u stanju na najbolji način dati odgovore na pitanja: što, kako i za koga proizvoditi. Tržište to radi dobro ako je osigurana tzv. savršena konkurencija, što znači da ima toliko i kupaca i ponuđača da ni jedan od njih ne može određivati uvjete razmjene, da je cijena koju je tržište odredilo zadana svim sudionicima te da nitko od sudionika ne može utjecati na njezinu razinu. Također se pretpostavlja da su svi sudionici na tržištu informirani o uslugama i proizvodima koji se razmjenjuju te da u svakom trenutku postoji slobodan ulaz i izlaz sa tržišta. No, tržište ne djeluje učinkovito u svim slučajevima i postoje određene situacije kada tržište nije u stanju pružiti zadovoljavajuće odgovore na pitanja: što, kako i za koga proizvoditi. Upravo je zato nužno postojanje javnih financija, odnosno javnog sektora.

Situacije u kojima je nužno postojanje javnog sektora:⁴

1. Ponuda javnih dobara. Javna dobra su razne usluge države na područjima obrazovanja, kulture, znanosti, zdravstva, zakonodavne regulative i slično. Javna su dobra dostupna svim korisnicima pod jednakim uvjetima. Korištenje nekog javnog dobra ne umanjuje mogućnost korištenja tog istog javnog dobra ostalim korisnicima niti stvara dodatne troškove. Javna su dobra besplatna i upravo zato se ne mogu razmjenjivati na tržištu. Umjesto tržišta mora se pronaći neki drugi mehanizam putem kojeg bi korisnici otkrili svoje preferencije za određenim javnim dobrom. Iz tog se razloga cijena javnog dobra i preferencije za javnim dobrima utvrđuju u političkom procesu glasovanja za određeni proračun te njegovu veličinu i strukturu.
2. Eksternalije – vanjski učinci. Vanjski učinci nastaju kada djelovanje jednog subjekta utječe na blagostanje drugog, a da se pritom ne odražava u cijenama njegovih proizvoda ili usluga. Vanjski učinci mogu biti pozitivni i negativni. Naprimjer, ako neka osoba oboli od zarazne bolesti to ne pogađa samo tu osobu nego i okolinu. S druge strane pozitivan primjer eksternalija je obrazovan čovjek, jer je on koristan ne samo sebi, nego i cijelom društvu.
3. Veliki rizici i negativna selekcija u osiguranju. Postoje rizici u istraživanju novih tehnologija koje pojedinačni poduzetnik ne može sam podmiriti, a korisni su za zemlju u cjelini. U takvim situacijama razumno je da u pokriću rizika sudjeluje i država jer se

⁴Jurković P.: op.cit., str. 16.

inače takvi projekti ne bi mogli realizirati. Slična je situacija i kod nekih važnih oblika osiguranja gdje dolazi do negativne selekcije i izostanka solidarnosti

4. Monopol. Budući da tržište kao mehanizam alokacije⁵ resursa pretpostavlja savršenu konkurenciju gdje nitko sam ne može nametnuti cijenu proizvoda i usluga ili neke druge uvjete razmjene, postojanje monopola negira „zdravu“ tržišnu utakmicu. Monopolisti nastoje zaustaviti rast proizvodnje ispod razine koja je društveno optimalna. Zbog toga se država mora uključiti u reguliranje takvog načina funkcioniranja tržišta eliminiranjem monopola, razvijanjem tržišne konkurencije, raznim fiskalnim mjerama, poticanjem slobodnog ulaska na tržište i drugim načinima.
5. Preraspodjela dohotka. Tržište je mehanizam koji funkcionira na načelu učinkovitosti, a ne pravednosti. To dovodi do sve većeg raslojavanja stanovništva i sve većih raspona u raspodjeli dohotka. Zbog toga je nužna intervencija države u preraspodjeli dohotka da bi se ti rasponi doveli u društveno prihvatljive okvire, odnosno da bi se svakome osigurao minimalni iznos sredstava potrebnih za preživljavanje.
6. Stabilizacijske mjere. Svako tržišno gospodarstvo podložno je određenim promjenama ili oscilacijama. Ukoliko te oscilacije dovedu u pitanje opstojanje tog tržišnog sustava potrebno je uključivanje države koja će osigurati da gospodarstvo ne skrene s putanje ravnoteže.
7. Pravna regulativa. Tržište ne može djelovati bez određenih pravila i zakona. Ukoliko se ne poštuju ugovori ili ne postoji zaštita vjerovnika i slično, to može dovesti do inflacije, nelikvidnosti i drugih poremećaja u gospodarstvu. Nužno je postojanje pravne regulative koja će osigurati učinkovito funkcioniranje tržišta.

2.2. Temeljne funkcije javnih financija

Uz ime R.Musgravea povezuju se tri temeljne funkcije javnih financija:⁶

- alokacijska
- distribucijska
- stabilizacijska.

⁵ Alokacija (lat. *allocatio*: smještanje, doznačivanje) je raspoređivanje i uporaba sredstava, ljudi, troškova, vremena i drugog za različite namjene. Svrha joj je postići maksimalan učinak raspoloživim sredstvima.

⁶Šimurina N. i dr.: op.cit., str. 13.

Zadatak alokacijske funkcije je da na optimalan način usmjeri raspoloživa sredstva u državi i upotrijebi gospodarske resurse radi pribavljanja javnih i privatnih dobara. Donose se i odluke o alokaciji sredstava za pojedine namjene unutar javnog sektora

Distribucijska funkcija odnosi se na preraspodjelu dohotka između pojedinaca i obitelji te međusektorske i među regionalne preraspodjele. Država djeluje na način da instrumentima javnih financija mijenja raspodjelu dohodaka, bogatstva i potrošnje koja se ostvaruje na tržištu radi zadovoljenja distribucijskih ciljeva, uglavnom socijalnog karaktera. Država poreznom politikom i politikom transfera utječe na preraspodjelu dohotka kako bi se ostvarila jednakost šansi u ostvarivanju dohotka.

Stabilizacijska funkcija analizira utjecaj države na makroekonomska kretanja. Javlja se u situacijama kada se gospodarski sustav izbacuje iz ravnoteže te je potrebno intervenirati mjerama ekonomske politike i mjerama javnih prihoda i javnih rashoda da bi se ostvarila zadovoljavajuća stabilnost tržišta- cijena i tečaja, visoka zaposlenost resursa, ravnoteža u bilanci plaćanja, zadovoljavajuća stopa gospodarskog rasta i zadovoljavajući tempo strukturalnih promjena u gospodarstvu. Stabilizacijska funkcija se najčešće promatra kroz djelovanje na agregatnu potražnju i na razinu raspoloživih sredstava plaćanja.

Sve tri funkcije javnih financija moraju biti dobro međusobno koordinirane. Mjere fiskalne politike moraju biti pažljivo odabrane, pravovremene i ciljane kako bi se ostvarili ciljevi ekonomske politike.

2.3. Javni rashodi

Javni rashodi su oni izdatci koje država čini u javnom interesu radi zadovoljenja društvenih potreba. Veličina državnih rashoda ovisi o opsegu javnih funkcija koje obavlja država. Te su funkcije ovisne o promjenama u ekonomskom i društveno-političkom uređenju države⁷.

Javne rashode prema strukturi, odnosno namjeni dijelimo na: vojne rashode, rashode za socijalno osiguranje, rashode za obrazovanje, rashode za državnu upravu i sudstvo, rashode za ekonomske intervencije i investicije, rashode za znanstvenoistraživački rad, rashode za zaštitu okoliša te ostale rashode (za kulturu, sport, izgradnju stanova, javni promet itd.)⁸

⁷ Jelčić, B.: Javne financije, RRI F, Zagreb, 2001., str. 455.

⁸ Šimurina N. i dr.: op.cit., str. 26.

Glavni instrument financiranja javnih rashoda je proračun. Proračun je plan prihoda i rashoda države za iduće godišnje razdoblje.

Osim proračuna, za financiranje javnih rashoda koriste se izvanproračunski fondovi, aneksi proračuna i posebni računi.

2.4. Javni prihodi

Razvitak javnih prihoda vezan je uz razvitak države, oblik društveno-političkog okruženja te stupanj privrednog razvitka. Svaka država ima zadatak podmiriti javne potrebe. Državni su se prihodi mijenjali tijekom vremena, a pojedine vrste prihoda možemo pratiti od robovlasničkih država sve do današnjih dana.

2.4.1. Pojam i karakteristike javnih prihoda

Država stječe svoje prihode u obliku poreza, doprinosa, carina, taksa, naknada i javnog duga. Sve su to tekući i redoviti prihodi države osim javnog duga, koji je tekući, ali i izvanredni prihod. Država može stjecati prihode i na temelju vlasništva nad kapitalom, prodajom imovine, emisijske dobiti, potpora i slično.⁹

Javni prihodi su financijska sredstva koja državi služe za podmirenje javnih potreba, odnosno rashoda. Sustav javnih prihoda razlikuje se od države do države, što je određeno brojnim čimbenicima. Novčani su prihod države. Ubiru se periodično, ponajviše iz dohotka, a samo ponekad ili rijetko iz imovine.¹⁰

Javni se prihodi mogu podijeliti u dvije osnovne skupine, na porezne i neporezne prihode. Porezni prihodi obuhvaćaju sve vrste poreza, a to su porez na dohodak, porez na dobit, porez na dodanu vrijednost, trošarine, porezi na imovinu i carine.

Neporezni prihodi obuhvaćaju doprinose (za zapošljavanje, mirovinsko i zdravstveno osiguranje), pristojbe ili takse te ostale neporezne javne prihode (prihodi od imovine, pomoći, prihodi od vlastite djelatnosti, kazne i donacije).

⁹Jurković P.: op.cit., str. 90.

¹⁰Šimurina N. i dr.: op.cit., str 83.

Zajedničke karakteristike javnih prihoda:

- ubiru se u novcu
- ubiru se periodično
- ubiru se, u pravilu, iz prihoda i dohotka, a samo iznimno iz imovine
- služe za podmirenje državnih/javnih potreba

Javni prihodi postoje da bi se što racionalnije ostvarilo zadovoljenje javnih potreba.

Najznačajniji i najizdašniji izvor javnih prihoda su porezi. Porezi su prisilna davanja koje država ubire radi zadovoljenja javnih potreba.¹¹

2.4.2. Ostali javni prihodi

Porezi nisu jedini prihod države niti jedini oblik javnih prihoda. Postoje i drugi oblici javnih prihoda: pristojbe (takse), doprinosi, parafiskalna davanja, darovi, carine i drugi.

Pristojba (taksa) je protunaknada koju u novcu plaća obveznik pristojbe za intelektualnu uslugu koju mu pruža državno tijelo. To je jedna vrsta naknade za rad toga tijela.¹²

Postoje različite vrste pristojbi poput administrativnih, upravnih, paušalnih, pojedinačnih itd.

Pristojbe su javni prihod države. Plaćaju se za nematerijalnu intelektualnu uslugu koju koristimo, primjerice vađenje putovnice ili osobne iskaznice. Nisu tako izdašan prihod kao doprinosi, ali predstavljaju dodatno opterećenje za obveznike plaćanja pristojbi. Najčešće ih plaćamo u obliku biljega.

Doprinosi su namjenski prihodi, namjena njihovog trošenja je unaprijed utvrđena. Nakon poreza najizdašniji su javni prihod. Plaćamo ih za zapošljavanje, mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Doprinosi su neka vrsta naknade koju plaćamo za korištenje usluga javnopravnog tijela, od koje imamo korist. Obveznici doprinosa za socijalno osiguranje su i osiguranici i

¹¹ O tome detaljnije cf.infra točku

¹²Jelčić B. i dr.: Hrvatski fiskalni sustav, Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 237.

poslodavci, a osnovica za plaćanje doprinosa može biti različita, ovisno o tome u koju kategoriju spadaju porezni obveznici.¹³

Parafiskalna davanja predstavljaju plaćanja koja potječu od članova određene društvene skupine povezane zajedničkim socijalnim i ekonomskim interesima.¹⁴

Parafiskalna davanja ne ulaze u proračun države već se javljaju kao prihod posebnih javnopravnih tijela (npr. komora).¹⁵

Darovi su izvanredni prihod države. Njihov udio u ukupnim prihodima suvremenih država je neznatan.

Carine su neizravni porezi te jedan od izdašnjih izvora javnih prihoda. Relativno su jeftine i jednostavne za ubiranje. Služe zaštiti domaće proizvodnje. Sprječavaju uvoz strane robe, tj. mobilnost kapitala i roba pa u tom smislu imaju negativnu funkciju. Visoke carine sprječavaju inozemnu konkurenciju, utječu na pad efikasnosti domaće proizvodnje, autarkiju i slično. Prihod su državnog proračuna, a propisi vezani uz oporezivanje carinama primjenjuju se na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.¹⁶

¹³ Šimurina N. i dr. : op.cit., str. 108.

¹⁴ Vukičević M., Odošić S.: Osnove financija, udžbenik za studij poslovne ekonomije, drugo, neizmijenjeno izdanje, Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“, Zapešić, 2012., str. 316.

¹⁵ Jelčić b.: Javne financije, Informator, zagreb, 1997. , str.145.

¹⁶ Vukičević M., Odošić S.: Ibidem

3.POREZI

Porezni prihodi se ubrajaju u najvažnije i najizdašnije prihode suvremenih država. U prošlosti su postojala mnoga opravdanja za ubiranje poreza (teorija žrtve, sile, ugovora, cijene, organska teorija itd.), no danas se smatra da nije potrebno tražiti opravdanje za njihovo ubiranje jer je suvremena država zapravo porezna država.¹⁷

Porezi su osnovni izvor prikupljanja javnih prihoda kojima država podmiruje rashode. Instrument su kojim država stječe prihode koji su potrebni za financiranje javnih rashoda. Smanjuju potrošnju pravnih i fizičkih osoba, a povećavaju javnu potrošnju.¹⁸

Mnogo je definicija poreza zato što ih različiti autori različito definiraju, ali sve se definicije svode na to da su porezi prisilna davanja poreznih obveznika sa svrhom financiranja zajedničkih potreba.

Financijska sredstva koja država ubire oporezivanjem se raspodjeljuje i tako se ostvaruju važni društveni ciljevi i osigurava funkcioniranje suvremene države koja zadovoljava zajedničke potrebe. Te potrebe pojedinac ne može sam zadovoljiti, zato to čini država.

3.1. Karakteristike poreza¹⁹

1. Prisilnost. Jednom uvedeni porez se mora platiti i njegovo plaćanje je obavezno. Neplaćanje poreza rezultira određenim sankcijama.
2. Derivativnost. Porezi su derivativni prihod države. Država ih ubire na temelju svog fiskalnog suvereniteta. Porezi nisu vlastiti prihod države. Država ih prikuplja radi financiranja javnih rashoda iz dohotka, prihoda i imovine pravnih i fizičkih osoba.
3. Nepovratnost. Kod ubiranja poreza dolazi do promjene vlasničkih odnosa. Prihodi ubrani u obliku poreza postaju vlasništvo države i služe za financiranje javnih rashoda.
4. Odsutnost neposredne naknade. Od države ne možemo tražiti neku protuuslugu zato što plaćamo porez. Porezima se financiraju različite vrste rashoda koji služe zadovoljenju javnih potreba, a pravo na njihovo korištenje imaju svi bez obzira jesu li platiti porez.

¹⁷Šimurina N.i dr.: op.cit. , str. 87.

¹⁸Vukičević M.: op.cit., str. 302.

¹⁹Jurković P.: op.cit., str. 30.

5. Nedestiniranost. Namjena trošenja prikupljenih prihoda nije unaprijed utvrđena. Država ih raspoređuje za pokriće rashoda koji su prioritetni za opći interes zemlje.
6. Ubiru se u javnom interesu. Ubiru se radi zadovoljenja javnih potreba i služe za podmirivanje javnih rashoda.
7. Novčani su prihod države. U pravilu se ubiru u novcu. Ako se porez ne može naplatiti novčano, može se naplatiti i u drugoj imovini.

3.2. Ciljevi oporezivanja

- Fiskalni: uvođenjem poreza nastoje se namaknuti financijska sredstva potrebna za financiranje rashoda radi podmirenja javnih potreba.
- Nefiskalni: svi ostali ciljevi koji nisu direktno vezani uz fiskalni učinak koji se ostvaruje prikupljanjem poreza. Mogu biti redistribucijski, ekonomski, zdravstveni, socijalni, vezani uz primjerice ostvarivanje demografskih ciljeva poput provođenja pronatalitetne politike u Hrvatskoj itd.

3.3. Porez na dohodak

Dohodak je razlika između primitaka priteklih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju.²⁰

Porez na dohodak zauzima središnje mjesto u poreznim sustavima većine suvremenih zemalja zbog velike financijske izdašnosti i mogućnosti da se koristi kao pogodan instrument za ostvarivanje nekih nefiskalnih ciljeva. Iznimno je kompliciran porezni oblik. Prilikom oporezivanja tim porezom javljaju se brojni problemi koji se odnose primjerice na utvrđivanje oporezivog dohotka ili izbor metode utvrđivanja oporezive osnovice.

Za taj se porez može reći da je skup za ubiranje, da utvrđivanje porezne osnovice često dovodi do zadiranja u intimu poreznih obveznika i da primjena brojnih poreznih olakšica usložnjava postupak oporezivanja, ali i nameće pitanje da li je porezni teret raspoređen ravnomjerno.

²⁰Jelčić B.: op.cit., str.119.

Problem pravednosti javlja se i kod utvrđivanja porezne tarife. Prilikom oporezivanja u obzir se uzimaju činjenice vezane uz osobu poreznog obveznika.

Porez na dohodak utvrđuje se i plaća prema odredbama Zakona o porezu na dohodak NN 115/16 na snazi od 01.01.2017. Porez na dohodak uvećava se za prizet porezu na dohodak koji uvedu jedinice lokalne samouprave prema posebnim zakonima. Raspodjela prihoda od poreza na dohodak utvrđuje se posebnim zakonom.

Karakteristike poreza na dohodak

Porez na dohodak jedan je od najsloženijih poreza. Osnovne karakteristike poreza na dohodak su:

- **Predmet oporezivanja**
Predmet oporezivanja porezom na dohodak su ukupni prihodi, odnosno dohodak poreznog obveznika (tzv. sintetički dohodak).
- **Osnovica poreza na dohodak**
Osnovica poreza na dohodak je ukupni neto dohodak. On se dobije tako da se od bruto dohotka odbiju propisima utvrđeni odbici, kojima se smatraju oni koji su bili potrebni za njegovo ostvarenje.
- **Oporeziva porezna osnovica**
Kod utvrđivanja konačnog poreznog opterećenja priznaju se specifične porezne olakšice povezane uz osobu poreznog obveznika. Od neto dohotka se prije oporezivanja najprije odbiju olakšice i oslobođenja poput egzistencijskog minimuma, određenih odbitaka vezanih uz obiteljski i bračni status i nekih drugih odbitaka i tek tada se dobije individualna oporeziva porezna osnovica iz koje će porezni obveznik platiti poreza onoliko koliko se dobije kad se na nju primijeni predviđena porezna stopa.
- **Povod oporezivanju**
Veličina dohotka koja se oporezuje porezom na dohodak je zbroj svih prihoda koji čine dohodak u propisima utvrđenom razdoblju. Za oporezivanje porezom na dohodak nije važno je li, koliko i za koje svrhe je utrošen dohodak, nego koliki je dohodak pritekao poreznom obvezniku u određenom vremenu, neovisno o tome u koje se on svrhe koristio.

- Porez na dohodak je direktni porez
Porez na dohodak je direktni (izravni) porez jer se plaća prije i neovisno o trošenju dohotka.
- Subjekti oporezivanja porezom na dohodak su fizičke osobe koje ostvaruju dohodak.

Obveznik poreza na dohodak

Obveznik poreza na dohodak je fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Ako više fizičkih osoba zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku.

Porezni obveznik je i nasljednik i to za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti, ali i za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka. Obveza je ostavitelja da u ime i za račun ostavitelja podmiri dospjele obveze do vrijednosti naslijeđene imovine.²¹

Fizička osoba koja ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj smatra se rezidentom. Rezident je i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću.²²

Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.²³

Izvori dohotka²⁴

Prema izvoru dohotka porezom na dohodak se oporezuju:

- a. Dohodak od nesamostalnog rada (plaće i mirovine).
- b. Dohodak od samostalne djelatnosti koji se utvrđuje na temelju poslovnih knjiga (dohodak od obrta i s obrtom izjednačenim djelatnostima, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva)

²¹ Jelčić.B i dr. : Hrvatski fiskalni sustav, Narodne novine d.d., Zagreb, veljača 2004., str.11.

²²Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.3.

²³Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.4.

²⁴Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.5.

c. Dohodak od imovine i imovinskih prava (dohodak ostvaren po osnovi najamnine, zakupnine, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, od vremenski ograničenog ustupa autorskih prava, prava industrijskog vlasništva i drugih imovinskih prava u skladu s posebnim propisima i dr.).

d. Dohodak od kapitala (primici od dividendi i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu, primici po osnovi kamata, primici od kamata po vrijednosnim papirima, primici od kamata po osnovi danih zajmova i primici ostvareni na temelju podjele dobiti ili prihoda investicijskog fonda, te kapitalni dobiti što su ostvareni unutar dvije godine stjecanjem i otuđenjem financijskih instrumenata i strukturiranih proizvoda-primjena od 1.siječnja 2016.g.)

e. Dohodak od osiguranja (primici u visini uplaćenih i porezno priznatih premija životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja).

f. Drugi dohodak (po osnovi primitaka što se ne smatraju primicima od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala i osiguranja).

Primici koji se ne smatraju dohotkom²⁵

- a. Kamate na kunsku i deviznu štednju, na pologe, na žiroračune, tekuće i devizne račune koji su ostvareni od banaka, štedionica, i štedno kreditnih zadruga, primici od kamata po vrijednosnim papirima, primici od otuđenja financijske imovine i sl.
- b. Potpore zbog zbrinjavanja ratnih invalida i članova uže obitelji poginulih boraca Domovinskog rata
- c. Socijalne potpore
- d. Doplatak za djecu i novčani primici za opremu novorođenog djeteta
- e. Primici osoba s invaliditetom, osim plaća i mirovina
- f. Državne nagrade i nagrade jedinica lokalne i područne samouprave
- g. Nasljedstva i darovanja
- h. Primici od otuđenja osobne imovine
- i. Naknade plaće za vrijeme privremene nezaposlenosti i spriječenosti za rad isplaćene na teret izvanproračunskih fondova
- j. Primici učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga

²⁵ Jelčić.B. i dr. : op.cit., str.13.

- k. Naknade šteta zbog posljedica nesreće na radu
- l. Primici zaposlenika po osnovi naknade, potpora i nagrada koje im isplaćuje poslodavac do propisanih iznosa
- m. Primici po osnovi naknada, potpora i nagrada osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost do propisanih iznosa
- n. Naknade i nagrade koje osuđene osobe primaju za rad i kazneno-popravnim ustanovama i domovima za preodgoj
- o. Stipendije koje se do propisanih iznosa ne smatraju dohotkom od nesamostalnog rada
- p. Stipendije studenata i poslijediplomanata te poslijedoktoranata

Porezna osnovica²⁶

Osnovica poreza na dohodak rezidenta je ukupni dohodak kojeg porezni obveznik ostvari u tuzemstvu i inozemstvu, umanjen za osobni odbitak za rezidente.

Osnovica poreza na dohodak nerezidenta je dohodak kojeg porezni obveznik ostvari u tuzemstvu, umanjen za osobni odbitak za nerezidente.

Porezno razdoblje²⁷

Porez na dohodak utvrđuje se i plaća za kalendarsku godinu. Iznimno, porezno razdoblje može biti i kraće u slučajevima kada rezident tijekom iste kalendarske godine postane nerezident ili obrnuto, u tom slučaju porezno razdoblje obuhvaća razdoblje u kojem je fizička osoba bila rezident ili nerezident, te u slučaju rođenja ili smrti poreznog obveznika.

Osobni odbitak ili neoporezivi dio²⁸

Osnovica osobnog odbitka iznosi 2500 kn. Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/ tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata i osnovice.

²⁶ Jelčić B. i dr.: Ibidem, str 12.

²⁷ Jelčić B. i dr.: Ibidem, str. 14.

²⁸ Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.14.

Rezident može uvećati osnovni osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost u visini :

Rbr.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji	0,7	1.750,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	1.750,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	2.500,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	3.500,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	4.750,00
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	6.250,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	8.000,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	10.000,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	12.250,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	14.750,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnog osobnog odbitka se progresivno uvećava za 1,1 više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	1.000,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz rbr.12.	1,5	3.750,00

Poreznom obvezniku osobni odbitak se uvećava i za iznose plaćene za obvezno zdravstveno osiguranje ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, do visine propisanog obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Godišnje porezne stope²⁹

Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 24% na poreznu osnovicu do visine 210 000 kn godišnje (do 17 500kn mjesečno) te po stopi od 36% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 210 000 kn godišnje (iznad 17 500kn mjesečno).

Utvrđivanje godišnjeg dohotka³⁰

Godišnjim dohotkom smatra se ukupni dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti te drugi dohodak koji se ne smatra konačnim koji porezni obveznik ostvari u određenom razdoblju i koji se obračunava na temelju godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Godišnja porezna osnovica³¹

Godišnju osnovicu poreza na dohodak čini ukupan iznos dohotka od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, a umanjeno za osobni odbitak.

Dohodak od samostalne djelatnosti koji rezident ostvari u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu, umanjuje se za: iznos plaća novozaposlenih osoba, iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za naukovanja za obrtnička zanimanja prema posebnim propisima, iznos izdataka za razvoj i istraživanje te za preneseni gubitak koji je na temelju obavljanja samostalne djelatnosti rezident ostvario u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu.

Utvrđivanje godišnjeg poreza³²

Godišnji porez na dohodak utvrđuje se prema poreznoj osnovici, a od utvrđenog godišnjeg poreza odbija se plaćeni predujam poreza po svim iskazanim dohocima te se utvrđuje razlika za uplatu ili povrat poreza. Obveznicima poreza na dohodak se porez utvrđuje poreznim rješenjem, osim ako zakonom nije drugačije propisano.

²⁹Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.19.

³⁰Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.13.

³¹Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.18.

³²Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.46.

Porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi plaća se u roku od 15 dana od dostave rješenja poreznom obvezniku. Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost plaćaju porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi s danom podnošenja godišnje porezne prijave.

Ako je porezni obveznik tijekom poreznog razdoblja platio veći predujam od poreza utvrđenog rješenjem, preplaćeni iznos vraća se poreznom obvezniku.

Godišnja porezna prijava³³

Godišnju poreznu prijavu obvezno podnosi:

- Porezni obveznik ako u poreznom razdoblju ostvari dohodak od samostalne djelatnosti i djelatnosti po osnovi kojih se dohodak utvrđuje i oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti
- Porezni obveznik-rezident za dohodak od nesamostalnog rada koji, prema posebnom zakonu, ostvari kao član posade broda u međunarodnoj plovidbi
- Porezni obveznik ako je Porezna uprava zatražila da naknadno plati porez na dohodak

Obveznicima poreza na dohodak koji su obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu, a ne podnesu je ili ako su podaci iz godišnje porezne prijave netočni ili nepotpuni, porez na dohodak utvrđuje se procjenom.

Godišnju poreznu prijavu ne podnose obveznici poreza za dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja, drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa, drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena te dohodak koji se u poreznom razdoblju oporezuje u paušalnom iznosu.

Godišnju poreznu prijavu ne podnose ni porezni obveznici na koje se primjenjuje poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza.

Rok za podnošenje godišnje porezne prijave³⁴

Obveznici poreza na dohodak dužni su nakon isteka poreznog razdoblja (kalendarske godine) podnijeti godišnju poreznu prijavu propisanog oblika i sadržaja.

³³Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.48.

³⁴Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.50.

Godišnja porezna prijava podnosi se do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu.

Ministar financija pravilnikom propisuje oblik i sadržaj godišnje porezne prijave.

3.4. Porez na dobit

Porez na dobit utvrđuje se i plaća prema odredbama Zakona o porezu na dobit NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16.

Porezni obveznik³⁵

Obveznici poreza na dobit su pravne i fizičke osobe koje na području Republike Hrvatske obavljaju gospodarsku djelatnost samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih procjenjivih koristi.

Porezna osnovica

Porezna osnovica je dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit.³⁶

Poreznu osnovicu rezidenta čini dobit ostvarena u tuzemstvu i inozemstvu, dok poreznu osnovicu nerezidenta čini samo dobit ostvarena u tuzemstvu. U poreznu osnovicu ulazi i dobit od likvidacije, prodaje, promjene pravnog oblika i podjele poreznog obveznika, a porezna osnovica utvrđuje se prema tržišnoj vrijednosti imovine, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Porezni obveznik koji u prethodnom razdoblju nije ostvario prihode veće od 3.000.000,00 kn može poreznu osnovicu utvrditi prema novčanom načelu.

Porezna osnovica se prije propisanih dodatnih uvećanja ili umanjenja uveća ili umanja za određene nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke/gubitke te određene novčane transakcije i realizirane dobitke/gubitke.

³⁵Zakon o porezu na dobit NN 143/14, čl.2.

³⁶Zakon o porezu na dobit NN 115/16, čl.5.

Porezna osnovica dodatno se uvećava za: rashode od vrijednosnih usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, rashode od vrijednosnih usklađenja financijske imovine, rashode vrijednosnog usklađenja potraživanja od kupca za isporučena dobra i obavljene usluge, rashode od rezerviranja, rashode od nerealiziranih tečajnih razlika, rashode od ostalih nenovčanih transakcija, smanjenja potraživanja od poslovnih aktivnosti, smanjenja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode, smanjenja zaliha, povećanja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti, povećanja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode te za ostale korekcije koje povećavaju dobit.

Porezna osnovica umanjuje se za: prihode od vrijednosnih usklađenja financijske imovine, prihode od rezerviranja, prihode od nerealiziranih tečajnih razlika, prihode od ostalih nenovčanih transakcija, povećanja potraživanja od poslovnih aktivnosti, povećanja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode, povećanja zaliha, smanjenja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti, smanjenja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode te za ostale korekcije koje smanjuju dobit.

Porezni gubitak³⁷

Ako se u postupku utvrđivanja porezne osnovice utvrdi negativna osnovica, porezni obveznik ima porezni gubitak. Porezni se gubitak prenosi i nadoknađuje umanjivanjem porezne osnovice u slijedećih pet godine, ako zakonom nije drugačije uređeno.

Pri smanjenju porezne osnovice zbog gubitka iz prethodnih poreznih razdoblja, porezna osnovica smanjuje se najprije za gubitke starijega datuma.

Pravnom sljedbeniku prestaje pravo na prijenos poreznog gubitka :

1. ako pravni prednik već dva porezna razdoblja prije statusne promjene ne obavlja djelatnost
2. ako tijekom dva porezna razdoblja od nastanka statusne promjene bitno promijeni djelatnost pravnog prednika.

Za iznos iskorištenog poreznog gubitka, pravni sljednik je dužan uvećati poreznu osnovicu u poreznom razdoblju u kojem je prestalo pravo na prijenos poreznog gubitka.

³⁷Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.17.

Porezna stopa³⁸

Porez na dobit plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi:

- 12% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 3.000.000,00 kuna
- 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 3.000.000,01 kuna.

Razdoblje utvrđivanja porezne obveze³⁹

Porez na dobit utvrđuje se za porezno razdoblje koje je u pravilu kalendarska godina.

Iznimno, Porezna uprava može na zahtjev poreznog obveznika odobriti da se porezno razdoblje i kalendarska godina razlikuju, pri čemu porezno razdoblje ne smije prelaziti razdoblje od 12 mjeseci. Izabrano porezno razdoblje porezni obveznik ne može mijenjati tri godine.

Porezna prijava⁴⁰

Porezni obveznik podnosi prijavu poreza na dobit za porezno razdoblje i plaća porez na dobit u roku u kojem podnosi poreznu prijavu. Prijava poreza na dobit podnosi se Poreznoj upravi najkasnije četiri mjeseca nakon isteka razdoblja za koje se utvrđuje porez na dobit.

Porezni obveznik koji je prema računovodstvenim propisima razvrstan u velike i srednje poduzetnike obavežno podnosi prijavu poreza na dobit elektroničkim putem.

Obveza za plaćanje poreza utvrđenog u poreznoj prijavi za pojedino porezno razdoblje smanjuje se za plaćeni predujam poreza na dobit. Više plaćeni predujam poreza od obveze na osnovi porezne prijave vraća se poreznom obvezniku na njegov zahtjev ili se uračunava u sljedeće razdoblje.

Uz prijavu poreza na dobit podnosi se i bilanca te račun dobiti i gubitka.

Obrazac prijave poreza na dobit propisuje ministar financija.

³⁸Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, čl.28.

³⁹Zakon o porezu na dohodak NN 143/14, čl.29.

⁴⁰Zakon o porezu na dohodak NN 148/13, 115/16, čl.35.

3.5. Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Porez na dodanu vrijednost obračunava se i plaća prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16.

Porez na dodanu vrijednost je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske.

Područje primjene⁴¹

- „Tuzemstvo“ – područje republike Hrvatske
- „Europska unija“, „područje Europske unije“, „država članica“ i „područje države članice“ – područje država članica i područje Europske unije koje je kao takvo određeno Ugovorom o osnivanju Europske unije
- „treća zemlja“ – bilo koja država ili područje koje nije područje Europske unije, odnosno na koje se ne primjenjuje Ugovor o osnivanju Europske unije
- „treće područje“ – dio područja države članice koje je izuzeto iz područja Europske unije

Predmet oporezivanja⁴²

Predmet oporezivanja PDV-om je:

1. Isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu
2. Stjecanje dobara unutar Europske unije koje u tuzemstvu obavi uz naknadu:
 - a. Porezni obveznik koji djeluje kao takav ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, ako je prodavatelj (isporučitelj) porezni obveznik koji djeluje kao takav u drugoj državi članici i koji u skladu s propisima te države članice nije oslobođen obračunavanja PDV-a kao mali porezni obveznik
 - b. U slučaju novih prijevoznih sredstava, porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, čija stjecanja nisu predmet oporezivanja PDV-om ili bilo koja druga osoba koja nije porezni obveznik.

⁴¹Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN115/16, čl.3.

⁴²Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN115/16, čl.4.

- c. U slučaju proizvoda koji podliježu trošarinama, ako se trošarina na stjecanje unutar Europske unije obračunava u tuzemstvu u skladu sa propisima koji uređuju trošarine, porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, čija ostala stjecanja nisu predmet oporezivanja PDV-om
3. Obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koje obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav
4. Uvoz dobara

Porezni obveznik⁴³

Porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.

Nastanak oporezivog događaja i obveze obračunavanja PDV-a⁴⁴

Oporezivi događaj je događaj na temelju kojeg su ispunjeni pravni uvjeti potrebni za nastanak obveze obračuna PDV-a.

Obveza obračuna PDV-a nastaje u trenutku kada Porezna uprava temeljem odredbi ovoga Zakona ima pravo potraživati PDV od osobe koja ga je obvezna platiti, iako je vrijeme plaćanja PDV-a odgođeno.

Porezna osnovica⁴⁵

Osnovica poreza na dodanu vrijednost je naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge. Naknadom se smatra sve ono što primatelj dobara ili usluga treba dati ili platiti za isporučena dobra i obavljene usluge, osim poreza na dodanu vrijednost.

U poreznu osnovicu ulazi i sve ono što neka druga osoba, a ne primatelj dobara ili usluga, treba dati ili platiti poduzetniku za isporučena dobra ili obavljene usluge.

U poreznu osnovicu ne ulaze iznosi koje poduzetnik zaračuna, primi ili izda u ime za račun druge osobe.

⁴³Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN115/16, čl.6.

⁴⁴Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN115/16, čl.29.

⁴⁵Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN115/16, čl.33.

Porezna stopa⁴⁶

PDV se obračunava i plaća po stopi 25%.

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi 5% na :

- Sve vrste kruha
- Sve vrste mlijeka i nadomjestke za majčino mlijeko
- Knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, u svim fizičkim oblicima
- Lijekove koji se izdaju na liječnički recept i koji imaju odobrenje nadležnog tijela za lijekove i medicinske proizvode
- Medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
- Kino ulaznice
- Novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju
- Znanstvene časopise

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi 13% na isporuke slijedećih dobara i usluga:

- Usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma
- Novine i časopise novinskog nakladnika koji ima statut medija te novine i časopise nakladnika za koje ne postoji obveza donošenja statuta medija prema posebnom propisu, otisnute na papiru koje izlaze periodično, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju
- Jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla

⁴⁶Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 99/13, 143/14, 115/16, čl.38.

- Dječje sjedalice za automobile te dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu
- Isporuku vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži, u smislu javne vodoopskrbe i javne odvodnje prema posebnom propisu
- Ulaznice za koncerte
- Isporuku električne energije do drugog isporučitelja ili krajnjeg korisnika, uključujući naknade vezane uz tu isporuku
- Javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i odvojenog sakupljanja otpada prema posebnom propisu
- Urne i ljesove
- Sadnice i sjemenje
- Gnojiva i pesticide te druge agrokemijske proizvode
- Hranu za životinje, osim hrane za kućne ljubimce

Obveza plaćanja PDV-a⁴⁷

PDV mora plaćati :

- Svaki porezni obveznik koji obavlja oporezive isporuke dobara i usluga osim kada je PDV u skladu s odredbama ovog članka obvezna plaćati druga osoba
- Svaka osoba koja se smatra uvoznikom, odnosno carinskim dužnikom ili primateljem dobara prema carinskim propisima
- Svaka osoba koja obavi oporezivo stjecanje dobara unutar Europske unije
- Stjecatelj novih prijevoznih sredstava
- Izdavatelj računa te svaka osoba koja iskaže PDV na računu
- Svaki porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, a registrirana je za potrebe PDV-a
- Svaka osoba registrirana za potrebe PDV-a u tuzemstvu kojoj je obavljena isporuka plina, električne energije, hlađenja ili grijanja putem sustava

⁴⁷Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 148/13, 115/16, čl.75.

Odbitak pretporeza ⁴⁸

Pravo na odbitak PDV-a (pretporeza) nastaje u trenutku kada nastaje obveza obračuna PDV-a koji se može odbiti. Porezni obveznik ima pravo od PDV-a, koji je obvezan platiti, odbiti iznos pretporeza koji je obvezan platiti ili ga je platio u tuzemstvu za isporuke dobara ili usluge koje su mu drugi porezni obveznici obavili za potrebe njegovih oporezivih transakcija.

Pretporez je iznos PDV-a koji porezni obveznik treba platiti ili je plaćen u Republici Hrvatskoj pri uvozu.

Povrat PDV-a po prijavi PDV-a⁴⁹

Porezni obveznik mora za obračunsko razdoblje utvrditi obvezu PDV-a i iskazati je u prijavi PDV-a u kojoj se navode svi podaci potrebni za obračunavanje PDV-a, odnosno ukupnu vrijednost oporezivih transakcija i iznos PDV-a i pretporeza po stopama PDV-a te ukupnu vrijednost oslobođenih transakcija i transakcija koje ne podliježu oporezivanju.

Porezni obveznik koji u obračunskom razdoblju ima pravo na odbitak pretporeza, čiji je iznos veći od njegove porezne obveze, ima pravo na povrat te razlike ili može iznos preplaćenog PDV-a prenijeti u sljedeće obračunsko razdoblje.

Ako porezni obveznik zahtijeva povrat preplaćenog PDV-a, Porezna uprava obvezna je vratiti tu razliku u roku od 30 dana od predaje prijave PDV-a, a najkasnije u roku od 90 dana od dana pokretanja poreznog nadzora.

3.6. Porez na promet nekretnina

Oporezivanje prometa nekretnina uređeno je Zakonom o porezu na promet nekretnina, NN 115/16.

Pripada skupini imovinskih poreza. Imovinskim se porezima uglavnom izravno oporezuje vrijednost imovine, porast vrijednosti imovine ili nasljedstva i darovi. S druge strane su

⁴⁸Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN115/16, čl.57.

⁴⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN115/16, čl.66.

neizravni porezi na imovinu kojima se oporezuje prijenos vlasničkih prava, kao što je slučaj s porezom na promet nekretnina.

Predmet oporezivanja je promet nekretnina.

Pod prometom nekretnina podrazumijeva se svako stjecanje vlasništva nekretnine, što je najčešće kupnja. Porez na promet nekretnina obuhvaća i druge oblike stjecanja vlasništva, kao što su zamjena, nasljeđivanje i darovanje. Pod nekretninom se podrazumijevaju zemljište (građevno ili poljoprivredno) ili građevina (kuće, zgrade, garaže itd.).⁵⁰

Porezni obveznik je stjecatelj nekretnine. Iznimka je prvi nasljedni red (bračni drug ili djeca) koji nekretninu stječu nasljeđivanjem ili darovanjem.⁵¹

Osnovica poreza na promet nekretnina je tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze. Utvrđuje ju Porezna uprava iz isprave o stjecanju.

Porez na promet nekretnina plaća se po stopi od 4%.

Porezna oslobođenja⁵²

Porez na promet nekretnina ne plaćaju:

- RH, jedinice lokalne i regionalne samouprave, tijela državne vlasti, zaklade i fundacije, Crveni križ i neprofitne organizacije registrirane za pružanje humanitarne pomoći
- Diplomatska ili konzularna predstavništva strane države
- Osobe koje stječu nekretnine u postupku vraćanja oduzete imovine i komasacije nekretnina
- Prognanici i izbjeglice koji stječu nekretnine zamjenom svojih nekretnina u inozemstvu
- Građani koji kupuju stambenu zgradu ili stan na kojem su imali stanarsko pravo

⁵⁰Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 115/16, čl.4.

⁵¹Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 115/16, čl.6.

⁵²Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 115/16, čl.13.

- Osobe koje stječu nekretnine u skladu s propisima kojima se uređuje pretvorba društvenog vlasništva u druge oblike vlasništva
- Bračni drug i potomci te posvojenici i posvojitelji koji su u tom odnosu s primateljem uzdržavanja te od njega stječu nekretnine na temelju ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju
- Osobe koje razvrgnućem suvlasništva ili diobom zajedničkog vlasništva stječu posebne dijelove tih nekretnina.

Porezna obveza nastaje u trenutku sklapanja ugovora ili drugoga pravnog posla kojim se stječe nekretnina.

Naplata poreza i prekršajne odredbe

Porezni obveznik mora platiti utvrđeni iznos poreza u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju poreza na promet nekretnina.

Novčane kazne za ne prijavu poreza na promet nekretnina nadležnoj ispostavi Porezne uprave u propisanom roku iznose: za pravne osobe od 4000.00 do 2000 00.00 kn te za fizičke osobe od 2000.00 do 20 000.00 kn.

Povrat poreza⁵³

Osoba koja plati porez na promet nekretnina, kamate ili troškove prisilne naplate koje nije bila obvezna platiti ima pravo na povrat više plaćenih iznosa. Više plaćeni iznos bit će vraćen osobi od koje su naplaćeni, na njezin zahtjev, u roku od 30 dana od dana podnesenog zahtjeva.

3.7. Posebni porezi (trošarine)

Trošarina je porezni oblik kojim se oporezuje samo jedan ili nekoliko istovrsnih proizvoda.⁵⁴

⁵³Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 115/16, čl.28.

Trošarine su indirektni (posredni, neizravni) porezi. Često se nazivaju trošarinama ili akcizama. Posebnim porezima oporezuje se promet pojedinačnih proizvoda. Najčešće se obračunava kao jedinični porez, tj. u apsolutnom iznosu po jedinici mjere proizvoda (kg, hl, kom i slično), ali ima i oblika kad se obračunava u postotku vrijednosti kupljene robe (ad valorem) ili mješovito kada se istovremeno primjenjuje jedinični porez i porez ad valorem.⁵⁵

Porez na promet trošarina uređen je Zakonom o trošarinama NN 22/13, 32/13, 81/13, 100/15, 120/15, 115/16 na snazi od 1.1.2017.

Osnovna obilježja trošarina:⁵⁶

- Obveza plaćanja trošarina se primjenjuje na točno određeni krug predmeta. Odnose se na pojedinačne, točno određene predmete i po tome se razlikuju od općeg poreza na promet koji obuhvaća sve potrošne proizvode.
- Teškoće prilikom određenja obuhvata predmeta koji podliježe oporezivanju. Primjenjuje se na određeni predmet, ali ponekad je teško odrediti što taj predmet jest, a što nije.
- Prevaljivost. Trošarine su prevaljiv porez, što znači da se porezni obveznik razlikuje od osobe koja u stvarnosti snosi porezni teret.
- Ugodnost plaćanja. Potrošači kupujući predmete koji podliježu trošarinama često nisu svjesni da plaćanjem njihove cijene plaćaju i trošarinu koja je sadržana u toj cijeni („nevidljivost poreza“). Postojanje trošarina i visina trošarina neće presudno utjecati na odluku potrošača o kupovini takvih proizvoda.
- Fiskalna izdašnost. Posebnim porezima na promet podliježu proizvodi koje upotrebljava velik broj potrošača i koji služe za postizanje određene kvalitete njihovog življenja. Upravo ta široka potražnja trošarinskih proizvoda omogućava njihovu izdašnost. To su uglavnom proizvodi čija je potražnja relativno neelastična (alkohol, duhan, energenti), što znači da uvođenje trošarina i rast cijena neće bitno utjecati na smanjenje potrošnje tih proizvoda.
- Jednostavnost i jeftinoća ubiranja. Plaćanje tih poreza prevaljuje se na velik broj potrošača, a troškovi ubiranja su neznatni. Broj poreznih obveznika relativno je malen i lako ih je utvrditi. Najčešće se radi o uvoznicima ili proizvođačima tih proizvoda.

⁵⁴Mijatović N.: op.cit., str. 143.

⁵⁵Šimurina N.i dr.: op.cit., str.137.

⁵⁶Mijatović N.: op.cit., str. 148.

- Stabilnost trošarinskih prihoda. Radi se o predmetima široke potrošnje, potrošači se rijetko odriču njihove upotrebe pa za njima postoji stabilna potražnja.
- Trošarinski prihodi djelomično pripadaju lokalnim jedinicama. Prihodi su središnjeg državnog proračuna i prihodi proračuna jedinica lokalne samouprave i uprave.
- Široko rasprostranjena upotreba trošarina. Trošarine se primjenjuju u velikom broju zemalja.
- Istodobna primjena trošarina i općeg poreza na promet. Najveći broj država koje primjenjuju trošarine primjenjuju ih zajedno s općim porezom na promet, što znači da se jedan promet istodobno oporezuje i općim porezom na promet i trošarinom.

Razlozi uvođenja trošarina:⁵⁷

1. Uspostaviti što neposredniju vezu između iznosa plaćenog poreza i koristi koju porezni obveznik ima od trošenja oporezivanjem ubranih sredstava (npr. oporezivanje benzina i korištenje javnoprometnih površina).
2. Odvratiti potrošača od korištenja proizvoda štetnih za zdravlje ljudi na način da se oporezivanjem utječe na smanjenje potrošnje takvih proizvoda (npr. oporezivanje cigareta ili žestokih pića).
3. Penalizacija konzumenata nekih proizvoda zbog mogućih negativnih posljedica za pojedinca i društvo (npr. konzumacija alkohola i s tim povezane štete prouzročene u pijanom stanju).
4. Destimuliranje stjecanja štetnih navika koje se smatraju društveno nepoželjnima (npr. kockanje i s time povezano oporezivanje aparata za igre na sreću).
5. Oporezivanje nekih proizvoda radi smanjenja zagađivanja okoliša (insekticida, herbicida i drugih sličnih preparata koji onečišćuju zemlju, zrak ili vodu).
6. Ostvarenje nekih redistribucijskih učinaka oporezivanja kako bi se korigirali neki socijalno nepovoljni učinci koji se očituju primjenom drugih poreza (npr. oporezivanje luksuznih proizvoda poput krzna, parfema, zlatnog nakita i slično).
7. Osiguranje sredstava potrebnih za financiranje javnih rashoda.

⁵⁷ Jelčić B.: op.cit., str. 237.

Broj proizvoda koji se oporezuju posebnim porezima na promet različit je i može varirati od svega nekoliko pa do nekoliko desetaka proizvoda.

Predmet oporezivanja trošarinama u RH su :

- alkohol i alkoholna pića
- duhanske preradevine
- energenti i električna energija

4.DRŽAVNI PRORAČUN

Državni proračun je nakon Ustava najznačajniji dokument kojim se opisuje i definira funkcioniranje jedne države, tj. moglo bi se reći kako je to osnovni instrument financiranja javnih rashoda. U većini se zemalja za državni proračun koristi naziv budžet, a sam proces njegovog donošenja dostupan je javnosti.⁵⁸ On nam pokazuje stanje u javnim financijama te državne prioritete i političke odnose.

Državni proračun je akt kojim se procjenjuju primici i prihodi te utvrđuju izdaci i rashodi za jednu godinu, u skladu sa zakonom.

Tri su glavne funkcije proračuna:⁵⁹

- Prikazuje najvažnije ciljeve države u fiskalnoj godini (kod nas se poklapa sa kalendarskom godinom)
- Služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava
- Služi kao instrument kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje

Državni proračun definiran je Zakonom o proračunu (Narodne novine, br. 87/08 i 136/12, 15/15) , a donosi ga Hrvatski sabor.

Bitni elementi proračuna vezani su uz slijedeće karakteristike:⁶⁰

- Proračun je sustavni brojčani prikaz prihoda i rashoda
- Vezan je uz buduće razdoblje (donosi se krajem jedne kalendarske godine za iduću) i planskog je karaktera
- Planirani prihodi i rashodi trebaju biti uravnoteženi
- U proračunu trebaju biti vidljive mjere za ostvarivanje planiranih aktivnosti države.

⁵⁸Šimurina N. i dr.: op.cit., str.35.

⁵⁹ Šimurina N. i dr.: Ibidem, str.37.

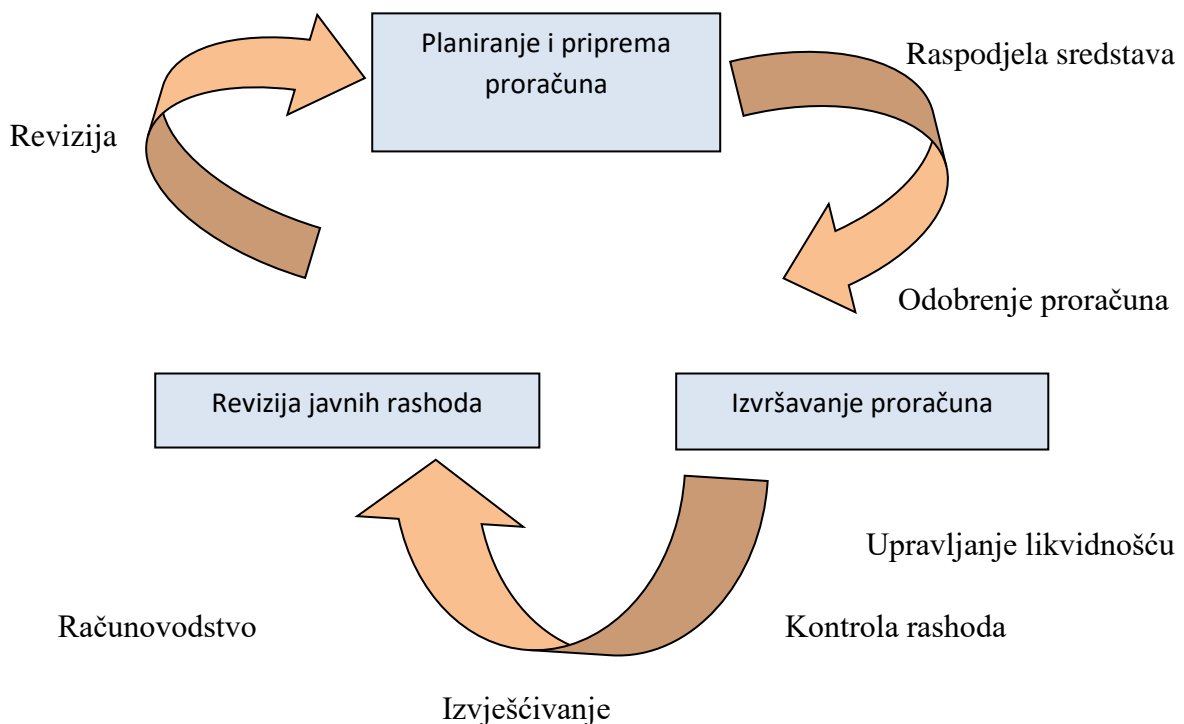
⁶⁰ Šimurina N. i dr.: Ibidem, str.36.

Najvažniji sudionici proračunskog procesa su: Ministarstvo financija, proračunski korisnici, Vlada, Sabor i Državni ured za reviziju.

Donošenje proračuna, kao i sama izrada je vrlo složen postupak, a pri tome važnu ulogu imaju izvršna tijela.

Faze proračunskog procesa su: izrada proračuna, njegovo donošenje, izvršenje i kontrola.

Slika 1. Proračunski ciklus

Izvor: Ministarstvo financija (www.minf.hr., 3.12.2017.)

Nadležno tijelo za izradu proračuna u RH je Ministarstvo financija. Proces započinje na način da Ministarstvo financija pozove sve korisnike državnog proračuna, sva ministarstva kao i ostale korisnike, da dostave podatke o sredstvima koja su im neophodna za financiranje u idućoj proračunskoj godini te će oni prema određenim pravilima izraditi prijedloge svojih proračuna.

Kada korisnici proračuna sastave proračune svojih prihoda i rashoda dostavljaju ih višem tijelu, a ono ukoliko je potrebno izvršava dodatne izmjene ili dopune te ih na kraju dostavlja Ministarstvu financija.

Pri donošenju državnog proračuna kojeg predlaže Vlada, bitno je pridržavati se temeljnih načela, a to su: ⁶¹

- Načelo jedinstva i točnosti

Nalaže da se svi prihodi i primici koji pripadaju državi i jedinicama lokalne i regionalne samouprave, kao i svi njihovi rashodi i izdaci za određene svrhe iskazuju po bruto-načelu, kako prilikom izvršenja proračuna ne bi došlo do znatnijih odstupanja te da se rashodi iskazuju po funkcijama u visini utvrđenoj proračunom.

- Načelo jedne godine

Proračun se donosi za proračunsku godinu⁶² i vrijedi za tu godinu. Donosi se prije početka godine na koju se odnosi.

- Načelo uravnoteženosti

Prihodi i rashodi proračuna moraju biti uravnoteženi. Tijekom godine mogu se dogoditi neke nepredviđene okolnosti koje rezultiraju povećanjem rashoda ili izdataka, ili pak smanjenjem prihoda i primitaka. Načelo uravnoteženosti narušeno je ako su prikupljeni prihodi veći od planiranih rashoda (radi se o proračunskom suficitu) ili ako su rashodi veći od prihoda (tada se radi o proračunskom deficitu).

U tom slučaju proračun se mora uravnotežiti na način da se pronađe novi izvor prihoda i primitaka ili pak da se smanje rashodi i izdaci. Uravnoteženje proračuna provodi se rebalansom proračuna, odnosno izmjenama i dopunama proračuna prema postupku za donošenje proračuna.

- Načelo obračunske jedinice

U proračunu se prihodi i primici, rashodi i izdaci iskazuju u kunama te se i financijski izvještaji također sastavljaju u kunama.

⁶¹ Zakon o proračunu

⁶² Proračunska godina je razdoblje od dvanaest mjeseci koje započinje 1.siječnja i završava 31.prosinca kalendarske godine.

- Načelo univerzalnosti

Ostvaruje se na način da se svi prihodi proračuna mogu koristiti za financiranje bilo koje vrste rashoda, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

- Načelo specifikacije

Izvršna tijela vlasti obvezuju se odobrena sredstva trošiti samo za točno utvrđenu svrhu u propisanom vremenskom razdoblju i točno utvrđenom iznosu.

- Načelo dobrog financijskog upravljanja

Nalaže da se proračunska sredstva koriste učinkovito, ekonomično i djelotvorno.

- Načelo transparentnosti

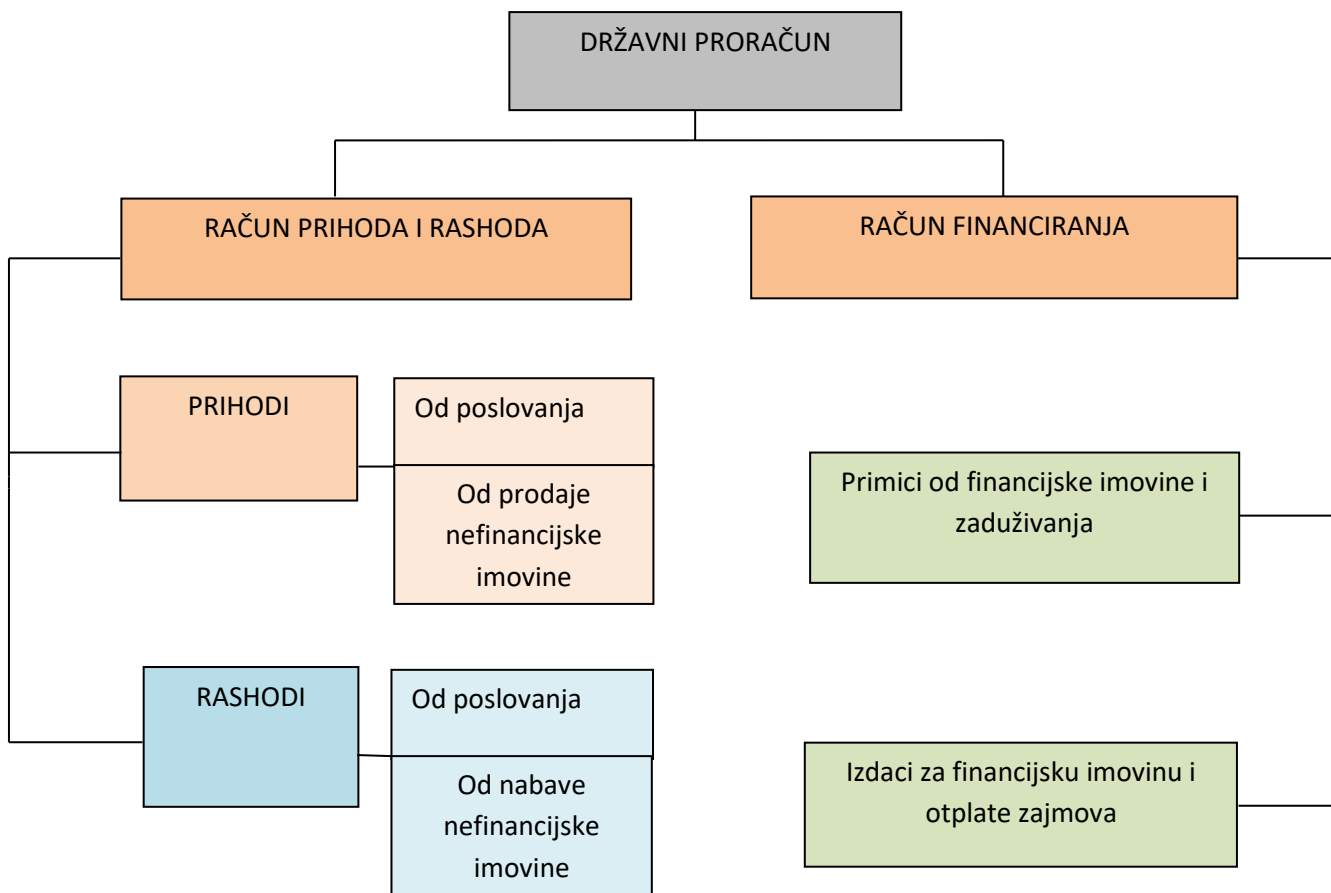
Svi proračuni moraju biti dostupni javnosti te moraju biti pregledni i jasni. U Republici Hrvatskoj državni proračun se objavljuje u Narodnim novinama (službenom glasilu) .

Kontrolu, nadzor i reviziju korištenja proračunskih sredstava obavljaju Ministarstvo financija i Državni ured za reviziju (vanjski nadzor), ali i svaki proračunski korisnik za sebe (unutarnji nadzor). Državni zavod za reviziju dva puta godišnje (u travnju i srpnju) podnosi svoje nalaze o obavljenim revizijama vezanim uz korištenje proračunskih sredstava u prošloj fiskalnoj godini.

Struktura državnog proračuna

Državni proračun podijeljen je na dva dijela – opći i posebni. Opći dio proračuna sastoji se od računa prihoda i rashoda te računa financiranja, a posebni dio proračuna sastoji se od plana rashoda proračunskih korisnika raspoređenih prema određenim klasifikacijama. Na računu prihoda i rashoda država prikazuje godišnje prihode i rashode. Rijetko kada se dogodi da su prihodi jednaki rashodima pa država zato ima i poseban račun financiranja na kojem evidentira što radi sa eventualnim viškom sredstava u slučaju kada su prihodi veći od rashoda, tj. na koji način nadoknađuje eventualni manjak onda kada su rashodi veći od prihoda.

Slika 2. Struktura državnog proračuna

Izvor: vlastita izrada autora

U Hrvatskoj je donošenje državnog proračuna jedan od najvažnijih financijskih, ali i političkih događaja u godini. Ministar financija i njegov najuži tim suradnika ulažu veliki napor u informiranje javnosti o proračunu kako bi svi građani bili upoznati s njegovim ciljevima, ali i o tome s koliko novca država raspolaže.

Državnom proračunu prethode Vladine smjernice ekonomske i fiskalne politike iz kojih se mogu iščitati osnovne odrednice proračuna za trogodišnje razdoblje.

Uoči sjednice Vlade o proračunu održava se susret s novinarima na kojem glavnu riječ ima ministar financija, a sudjeluju i državni dužnosnici koji su pripremili proračun. Ministarstvo financija svake godine izdaje publikacije o proračunu za tekuću godinu te izvršenju proračuna za prethodnu godinu.

Proces planiranja državnog proračuna⁶³

- Kraj veljače: ministarstvo financija u suradnji s ministarstvom nadležnim za strukturne reforme i koordinaciju fondova Europske unije izrađuje uputu za izradu strateških planova i dostavlja je ministarstvima i drugim državnim tijelima
- Kraj ožujka: ministarstva i druga državna tijela izrađuju strateške planove za trogodišnje razdoblje i dostavljaju ih Ministarstvu financija i ministarstvu nadležnom za strukturne reforme i koordinaciju fondova Europske unije
- Kraj travnja: ministarstvo nadležno za strukturne reforme i koordinaciju fondova Europske unije u suradnji s ministarstvima nadležnim za pojedinačne strukturne reforme izrađuje nacionalni program reformi, a Ministarstvo financija program konvergencije
- Kraj srpnja: ministarstvo financija na temelju strateških planova, programa konvergencije, nacionalnog programa reformi te posebnih preporuka Vijeća Europske unije izrađuje nacrt smjernica ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje koje Vlada RH usvaja zaključkom
- 15.kolovoza: Ministarstvo financija dostavlja ministarstvima i drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije i izvanproračunskim korisnicima upute za izradu prijedloga državnog proračuna
- 15.rujna: proračunski korisnici dostavljaju prijedloge financijskih planova ministarstvima i drugim državnim tijelima
- Kraj rujna: Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije dostavljaju usklađene prijedloge financijskih planova Ministarstvu financija
- 15.listopada: Ministarstvo financija izrađuje nacrt proračuna za proračunsku godinu i projekciju za iduće dvije godine te ih dostavlja Vladi RH
- 15.studenog: Vlada RH utvrđuje prijedlog proračuna i projekcija te ih dostavlja Saboru na donošenje
- Kraj godine: Hrvatski sabor donosi proračun za sljedeću proračunsku godinu

⁶³ www.mfin.hr (7.12.2017.)

4.1. Prihodi državnog proračuna za 2014. godinu

Ukupni prihodi državnog proračuna u 2014.godini ostvareni su u iznosu od 114,7 milijardi kuna, što je za 0,2% više u odnosu na plan, a 5,4% više nego u 2013.godini.

Ukupni rashodi državnog proračuna u 2014.godini iznosili su 127,5 milijardi kuna, što je u odnosu na 2013.godinu više za 2,0%, odnosno 2,5 milijarde kuna. Povećanje je prvenstveno zbog cjelogodišnje obveze plaćanja doprinosa proračunu EU u iznosu 1,7 milijarde kuna te zbog sanacije štete od poplava koja je uzrokovala dodatne proračunske troškove. Krajem siječnja 2014.godine pokrenuta je procedura prekomjernog deficita sa ciljem u najkraćem razumnom roku dostići predviđene razine deficita opće države. Deficit opće države prelazi granicu od 3%, a dug 60% BDP-a.

Ukupni prihodi poslovanja ostvareni su u iznosu od 114 milijardi kuna i čine 99,4% ukupnih prihoda državnog proračuna. Bilježe međugodišnji rast od 5,0%. Najznačajniju stavku u njihovoj strukturi bilježe porezni prihodi s udjelom 55,3%.

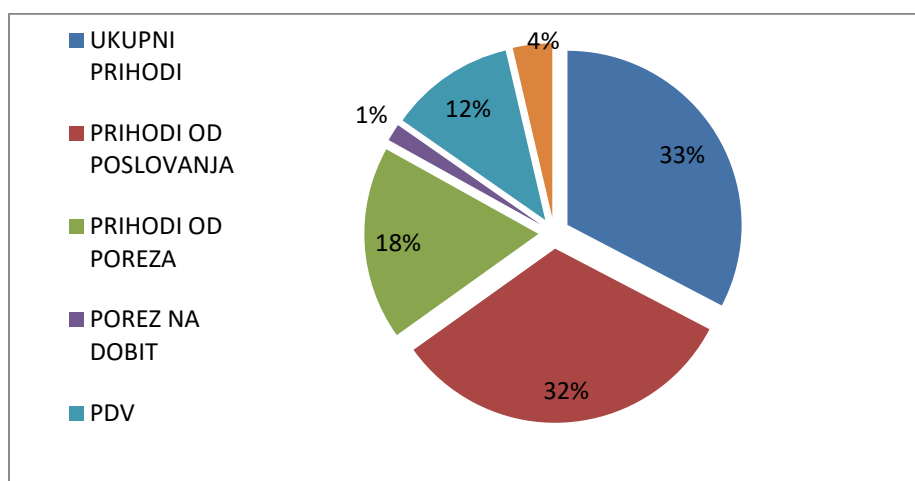
Porezni prihodi ostvareni su u iznosu od 63,1 milijardu kuna i bilježe godišnje povećanje od 0,6%, što je za 0,9% više od plana.

Tablica 1. Prihodi državnog proračuna u 2013. i 2014. godini

(u kunama)	Ostvarenje 2013.	Plan 2014.	Ostvarenje 2014.
UKUPNI PRIHODI	108.844.543.102	114.468.519.887	114.734.204.612
PRIHODI POSLOVANJA	108.585.049.414	113.909.869.077	114.044.484.837
PRIHODI OD POREZA	62.713.258.494	62.507.225.480	63.074.040.448
Porez na dohodak	1.372.697.531	1.368.706.409	1.401.941.725
Porez na dobit	6.365.443.106	5.430.709.448	5.657.765.291
Porez na imovinu	462.314.591	400.255.168	385.980.936
PDV	40.253.060.695	40.668.043.581	40.923.499.623
Posebni porezi i trošarine	11.682.936.30	12.796.917.433	12.846.448.623
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	1.159.371.095	396.424.947	424.500.885

Izvor: Ministarstvo financija, Račun prihoda i rashoda za 2014.godinu, www.mfin.hr (10.12.2017.)

Grafikon 1. Prihodi državnog proračuna u 2014. Godini

Izvor: Ministarstvo financija, Račun prihoda i rashoda za 2014.godinu, www.mfin.hr (10.12.2017.) www.mfin.hr (10.12.2017.)

Prihodi od poreza na dohodak prikupljeni su u iznosu od 1,4 milijarde kuna i bilježe međugodišnji rast od 2,1%. Porast je rezultat veće efikasnosti u naplati.

Prihodi od poreza na dobit su ostvareni su u iznosu od 5,7 milijardi kuna i bilježe smanjenje za 11,1%. Razlog pada je smanjena gospodarska aktivnost te slabije poslovanje gospodarskih subjekata tijekom 2013.godine, budući da se porez na dobit uplaćuje prema poslovnim rezultatima poduzeća u prethodnoj godini.

Prihodi od poreza na imovinu prikupljeni su u iznosu od 386 milijuna kuna. U odnosu na planirani iznos to je za 3,6% manje i bilježe pad od 16,5%. Rezultat je smanjenja aktivnosti na tržištu nekretnina.

Prihodi od poreza na dodanu vrijednost ostvareni su u iznosu od 40,9 milijardi kuna, što je u odnosu na 2013.godinu više za 1,7%. Na to je utjecalo kretanje osobne potrošnje, ali i zakonska izmjena u sustavu PDV-a kojom je od 1.siječnja 2014.godine povećana je međustopa PDV-a s 10% na 13%. Utjecaj su imale i poboljšana naplata poreza te postupno rješavanje poreznih dugovanja. U 2014.godini prisutan je cjelogodišnji učinak primjene fiskalizacije s ciljem sprečavanja fiskalne nediscipline kod prometa gotovinom.

Prihodi od trošarina su prikupljeni u iznosu od 12,8 milijardi kuna i bilježe porast od 10% na međugodišnjoj razini. Ostvareni su u približno planiranom iznosu, za 0,4% više od plana.

Ovi prihodi tijekom 2014.godine bili su određeni kretanjem isporučene količine trošarinskih roba, ali i zakonskim izmjenama koje su provedene tijekom 2014.godine sukladno zahtjevima procedure prekomjernog deficita te dogovorenog postupnog prilagođavanja relevantnog zakonodavstva pravnoj stečevini EU. Većina trošarinskih prihoda bilježi povećanje u odnosu na prethodnu godinu, a smanjeni su jedino prihodi od trošarina na pivo te posebnog poreza na kavu.

Najznačajniji prihodi od trošarina sa udjelom od 55,4% su prihodi od trošarina na energente i električnu energiju. Ostvareni su u iznosu od 7,1 milijardu kuna i bilježe porast od 9,6% što je rezultat cjelogodišnje primjene zakonskih izmjena iz 2013.godine vezano uz proceduru prekomjernog deficita, a od travnja 2014.godine povećane su trošarine na energente za 20 lipa po litri goriva.

Prihodi od trošarina na duhanske proizvode prikupljeni su u iznosu od 3,9 milijardi kuna i bilježe rast od 7,2% što je rezultat povećanja trošarine na duhanske proizvode.

Prihodi od posebnog poreza na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove bilježe porast za čak 41,9%. Razlog porasta je povećanje uvoza rabljenih vozila u RH iz drugih zemalja članica EU, ali i uvođenja novog modela oporezivanja osobnih automobila i to kombiniranim sustavom oporezivanja kojim se posebni porez utvrđuje dijelom kao vrijednosni kriterij (na temelju postotka od prodajne cijene), a dijelom kao ekološki kriterij (ovisno o emisiji CO₂).

4.2. Prihodi državnog proračuna za 2015. godinu

Ostvareni prihodi rezultat su gospodarskih kretanja te mjera porezne politike koje je RH provela u cilju smanjivanja prekomjernog proračunskog manjka, ali i rasterećenja dohotka stanovništva. Iz prihoda se izuzimaju prihodi kojima se financira obvezno zdravstveno osiguranje te oni od 1.siječnja 2015.godine više nisu prihodi državnog proračuna već HZZO-a kao izvanproračunskog korisnika. Tako su iz državnog proračuna isključeni prihodi HZZO-a, a po prvi puta su državne zdravstvene ustanove uključene u državni proračun, iako se njihova sredstva samo evidentiraju u proračunu.

Ukupni prihodi državnog proračuna ostvareni su u iznosu od 109,8 milijardi kuna što je za 1,4% više u odnosu na plan. To je rezultat većeg gospodarskog rasta nego li se očekivalo, vrlo dobre turističke sezone te unapređenja sustava kontrole i naplate poreza.

Ukupni rashodi u 2015.godini iznosili su 118,6 milijardi kuna, što je za 8,9 milijardi ili za 7% manje nego prethodne godine.

Prihodi poslovanja ostvareni su u iznosu od 109,1 milijardu kuna i čine 99,4% ukupnih prihoda državnog proračuna. Najznačajnija stavka su porezni prihodi s udjelom od 62,3%.

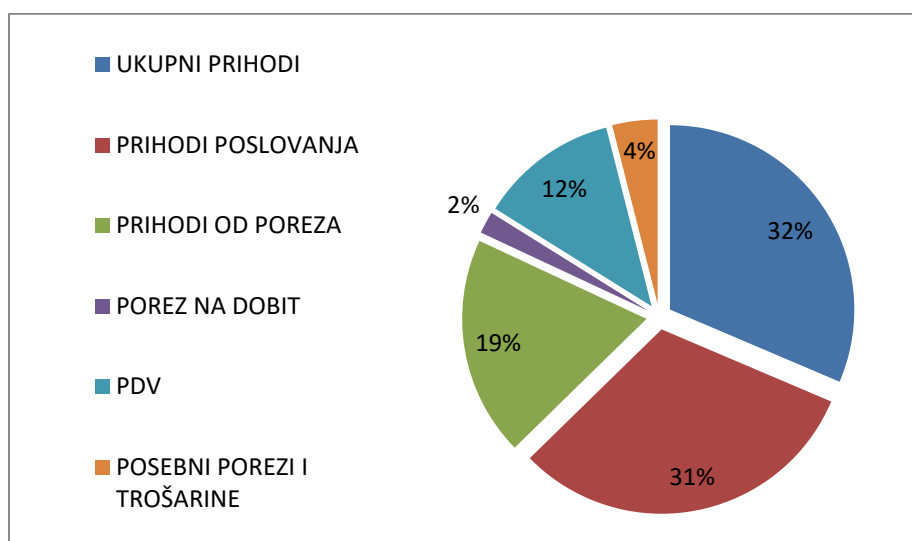
Porezni prihodi prikupljeni su u iznosu od 68 milijardi kuna i bilježe međugodišnji rast od 7,8% te 3,4% više u odnosu na plan.

Tablica 2. Prihodi državnog proračuna u 2014. i 2015. godini

(u kunama)	Ostvarenje 2014.	Plan 2015.	Ostvarenje 2015.
UKUPNI PRIHODI	114.734.204.612	108.191.230.379	109.755.887.920
PRIHODI POSLOVANJA	114.044.484.837	107.740.591.928	109.110.878.972
PRIHODI OD POREZA	63.074.040.448	65.802.724.975	68.014.776.516
Porez na dohodak	1.41.941.725	1.990.890.799	2.068.143.141
Porez na dobit	5.657.765.291	6.043.650.208	6.244.055.333
Porez na imovinu	385.980.936	164.459.114	172.367.524
PDV	40.923.499.623	42.220.611.974	43.577.753.428
Posebni porezi i trošarine	12.846.448.717	13.464.026.785	13.923.204.283
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	424.500.885	348.081.171	419.113.377

Izvor: Ministarstvo financija, Račun prihoda i rashoda za 2015.godinu, www.mfin.hr (10.12.2017.)

Grafikon 2. Prihodi državnog proračuna u 2015. godini

Izvor: Ministarstvo financija, Račun prihoda i rashoda za 2014.godinu, www.mfin.hr (10.12.2017.)

Prihodi od poreza na dohodak ostvareni su u iznosu od 2,1 milijardu kuna što je za 47,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Rezultat je promjena u načinu iskazivanja povrata poreza na dohodak za porezne obveznike sa sjedištem na područjima posebne državne skrbi i brdsko planinskim područjima, tj. prelaska na bruto princip iskazivanja istog. Tržište rada bilježi blagi oporavak, uvode se kamate na štednju te je bolja naplata ovih prihoda.

Prihodi od poreza na dobit prikupljeni su u iznosu od 6,2 milijarde kuna i bilježe međugodišnji rast od 10,4%, što je za 3,3% više u odnosu na plan. To je rezultat poslovanja poduzeća tijekom 2014.godine, budući da se porez na dobit uplaćuje prema poslovnim rezultatima poduzeća u prethodnoj godini.

Prihodi od poreza na imovinu su ostvareni u iznosu od 172,4 milijuna kuna i bilježe međugodišnji pad od 55,3%. To je rezultat kompenzacijskih mjera kojima se nadomjestio dio prihoda jedinicama lokalne i područne samouprave, a koje su one izgubile uslijed izmjena Zakona o porezu na dohodak. Time se udio lokalnih jedinica u porezu na promet nekretnina povećao s 60% na 80%, dok se za isti postotak smanjio udio državnog proračuna s 40% na 20%. Ostvareni za 4,8% više nego što je planirano.

Prihodi od poreza na dodanu vrijednost bilježe rast od 6,5% u odnosu na 2014. godinu, a prikupljeni su u iznosu od 43,6 milijardi. Na to je utjecalo kretanje osobne potrošnje, ali i zakonske izmjene u sustavu PDV-a. Od 1.siječnja 2015.godine provode se izmjene Zakona kojima se propisuje mogućnost obračuna PDV-a prema naplaćenju realizaciji za sve obveznike s isporukama do 3milijuna kuna, čime se omogućilo da oko 120 000 poduzetnika samostalno bira način obračuna PDV-a. uvedena je snižena stopa za sve lijekove koji se koriste na recept, a ne samo za lijekove sa liste HZZO-a.

Prihodi od poreza na promet ostvareni su u iznosu od 169,1 milijardu kuna, što je za 10,4% više nego prethodne godine i za 4,9% više u odnosu na plan.

Prihodi od trošarina bilježe porast od 8,4% u odnosu na prethodnu godinu te 3,4% u odnosu na plan. Prikupljeni su u iznosu od 13,9 milijardi kuna. Svi trošarinski prihodi povećani su u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajniji su udjelom od 55,9% su prihodi od trošarina na energente i električnu energiju i prikupljeni su u iznosu od 7,8 milijardi kuna.

Zbog cjelogodišnjeg povećanja iznosa trošarine na benzinska i dizelska goriva uvedenog tijekom 2014.godine, ali i povećanja u travnju 2015.godine rastu za 9,3% na međugodišnjoj razini.

Prihodi od trošarina na duhanske proizvode bilježe međugodišnji rast od 8% i prikupljeni su u iznosu od 4,2 milijarde kuna. Razlog porasta je povećanje trošarina na duhan iz 2014.godine i travnja 2015.godine u cilju provedbe postupnog dostizanja minimalne trošarine na cigarete koju zahtijevaju relevantni propisi EU.

4.3. Prihodi državnog proračuna za 2016. godinu

Ukupni prihodi državnog proračuna u 2016.godini iznose 116,8 milijardi kuna i bilježe porast od 0,5% u odnosu na prethodnu godinu te 0,4% više u odnosu na plan.

Rezultat je povoljnih gospodarskih kretanja, vrlo dobre turističke sezone te napora Ministarstva financija u prikupljanju prihoda naplatom dosad nenaplaćenih poreznih dugovanja, kao i suzbijanja sive ekonomije putem fiskalizacije te unapređenja sustava kontrole i naplate poreza.

Ukupni rashodi državnog proračuna u 2016.godini izvršeni su u iznosu od 120,2 milijarde kuna, što je za 1,6 milijardi kuna više nego prethodne godine.

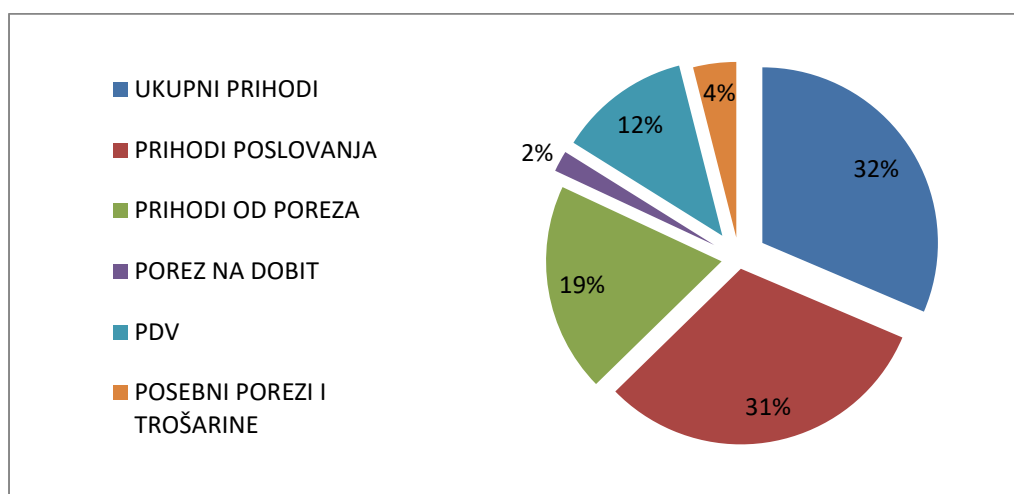
Prihodi poslovanja ostvareni su u iznosu od 116,4 milijarde kuna i čine 99,6% ukupnih prihoda državnog proračuna. Bilježe međugodišnji rast od 6,7%. U njihovoj strukturi najznačajniji su porezni prihodi sa udjelom od 61,6%. Ostvareni su u iznosu od 71,7 milijardi kuna što je za 1% više u odnosu na plan te 5,4% više u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 3. Prihodi državnog proračuna u 2015. i 2016. godini

(u kunama)	Ostvarenje 2015.	Plan 2016.	Ostvarenje 2016.
UKUPNI PRIHODI	109.755.887.920	116.372.051.064	116.848.104.334
PRIHODI POSLOVANJA	109.110.878.972	115.938.318.873	116.397.924.576
PRIHODI OD POREZA	68.014.776.516	70.967.564.708	71.691.496.599
Porez na dohodak	2.068.143.141	2.283.892.748	2.231.999.100
Porez na dobit	6.244.055.333	7.223.687.214	7.187.976.611
Porez na imovinu	172.367.524	175.107.252	184.139.864
PDV	43.577.753.428	44.438.088.146	45.218.467.037
Posebni porezi i trošarine	13.923.204.283	14.772.786.682	14.752.335.309
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	419.113.377	400.881.164	404.876.433

Izvor: Ministarstvo financija, Račun prihoda i rashoda za 2016.godinu, www.mfin.hr (10.7.2017.)

Grafikon 3. Prihodi državnog proračuna u 2016. godini

Izvor: Ministarstvo financija, Račun prihoda i rashoda za 2016.godinu, www.mfin.hr (10.12.2017.)

Prihodi od poreza na dohodak su prikupljeni u iznosu od 2,2 milijarde kuna i bilježe međugodišnji porast od 7,9%. Rezultat je pozitivnih kretanja na tržištu rada, ali i visokih uplata prihoda od kamata na štednju. Od 1.siječnja 2016.godine uvodi se oporezivanje kapitalnih dobitaka po stopi od 12%.

Prihodi od poreza na dobit su ostvareni su u iznosu od 7,2 milijarde kuna i bilježe porast od 15,1% na međugodišnjoj razini. Rezultat je boljeg poslovanja poduzeća tijekom 2015.godine, ali i izmjena Zakona o porezu na dobit koji je stupio na snagu 1.siječnja 2015.godine i čiji je fiskalni učinak vidljiv od 2016.godine. Navedenim izmjenama zakona ograničeno je korištenje olakšice za reinvestiranu dobit.

Prihodi od poreza na imovinu bilježe međugodišnji porast od 6,8% ili 5,2% više u odnosu na plan, a ostvareni su u iznosu od 184,1 milijuna kuna.

Prihodi od poreza na dodanu vrijednost su prikupljeni u iznosu od 45,2 milijarde kuna što je za 3,85 više nego prethodne godine. Rezultat je kretanja osobne potrošnje uslijed pozitivnih kretanja u gospodarstvu i vrlo dobre turističke sezone.

Prihodi od poreza na promet su prikupljeni u iznosu od 194 milijuna kuna što je za 14,7% više nego prethodne godine i 4,7% više nego li je planirano.

Prihodi od trošarina su ostvareni u iznosu 14,8 milijardi kuna. Bilježe međugodišnji rast od 6% i ostvareni su približno planiranom iznosu. Većina trošarinskih prihoda je povećana.

Najznačajniji su prihodi od trošarina na energente i električnu energiju sa udjelom od 55,3% koji su ostvareni u iznosu od 8,2 milijarde kuna i bilježe međugodišnji porast od 4,8%. Rezultat je potrošnje energenata te cjelogodišnje primjene zakonskih propisa izmijenjenih 2015.godine.

Trošarine na duhanske proizvode bilježe međugodišnji porast od 6,9%, a ostvareni su u iznosu od 4,5 milijardi kuna što je rezultat cjelogodišnjeg učinka povećanja trošarina na duhan iz 2015.godine.

Uslijed poboljšanih kretanja na tržištu automobila, poseban porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove u 2016.godini na međugodišnjoj razini raste za 22,8%.

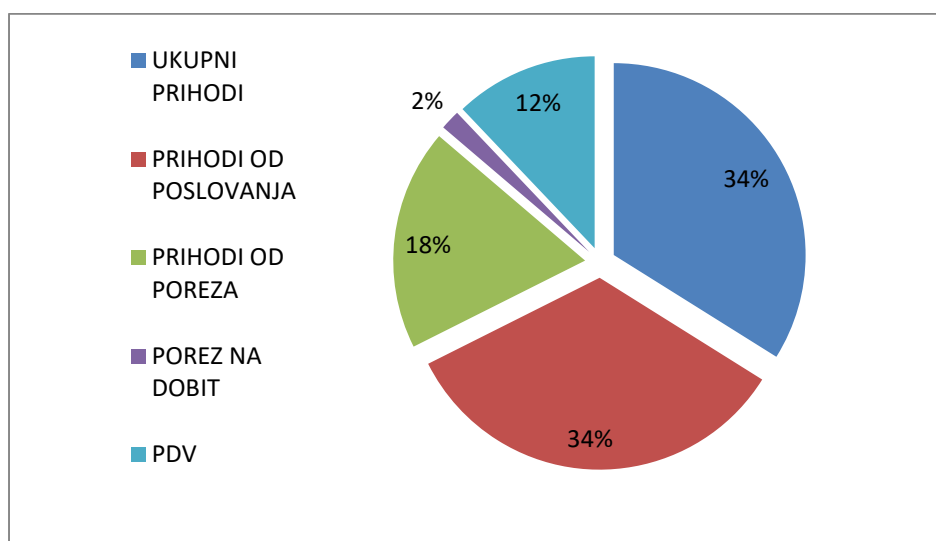
4.4. Prihodi državnog proračuna za 2017. godinu

Tablica 4. Prihodi državnog proračuna u 2016. i 2017. godini

(u kunama)	Ostvarenje 2016.	Plan 2017.	Ostvarenje 2017.
UKUPNI PRIHODI	116.848.104.334	122.449.502.374	122.707.021.717
PRIHODI POSLOVANJA	116.397.924.576	121.740.357.107	122.060.097.020
PRIHODI OD POREZA	71.691.496.599	75.110.982.375	75.243.890.160
Porez na dohodak	2.231.999.100	2.026.519.737	2.014.588.384
Porez na dobit	7.187.976.611	8.177.199.287	8.266.568.123
PDV	45.218.467.037	47.512.599.489	47.616.661.426
Posebni porezi i trošarine	14.752.335.309	15.241.918.285	15.143.118.292
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	404.876.433	392.713.934	382.658.524

Izvor: Ministarstvo financija, Račun prihoda i rashoda za 2017. godinu, www.mfin.hr (20.8.2018.)

Grafikon 4. Prihodi državnog proračuna u 2017. Godini

Izvor: Ministarstvo financija, račun prihoda i rashoda za 2017. godinu, www.mfin.hr (20.8.2018.)

Ukupni prihodi državnog proračuna u 2017. godini ostvareni su u iznosu od 122,7 milijardi kuna, što je za 0,2% više od planiranog te za 5,0% više u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi poslovanja su ostvareni u iznosu od 122,1 milijardu kuna i čine 99,5% ukupnih prihoda državnog proračuna. U strukturi ovih prihoda najznačajniju stavku čine porezni prihodi s udjelom od 61,6%.

Prihodi proračuna ostvareni u 2017.godini rezultat su gospodarskih kretanja, dobre turističke sezone te sveobuhvatne porezne reforme koja je provedena krajem 2016.godine, a njeni su učinci vidljivi na ostvarenju proračunskih prihoda

Porezni prihodi prikupljeni su u iznosu od 75,2 milijarde kuna i bilježe međugodišnje povećanje od 5,0%.

Prihodi od poreza na dohodak u 2017.godini ostvareni su u iznosu od 2,0 milijarde kuna, što je za 9,7% manje u odnosu na prethodnu godinu. Rezultat je to provedene porezne reforme kojom se povećao raspoloživi dohodak stanovništva, ali su zato proračunski prihodi smanjeni u odnosu na godinu ranije. Smanjena je porezna stopa s 25 na 24 i s 40 na 36% uz povećanje jedinstvenog osnovnog osobnog odbitka na 3.800 kuna i uvodi se jedinstveni porezni razred

od 17.500 kuna. Povećan je i osnovni odbitak za djecu i druge uzdržavane članove. Dodatno se umanjuje porezna obveza za 50% za umirovljenike i osobe na potpomognutom području prve skupine i gradu Vukovaru. Stopa poreza na dohodak od 12% se zadržava samo kod konačnog oporezivanja dohotka od imovine i kapitala te osiguranja.

Prihodi od poreza na dobit su ostvareni u iznosu od 8,3 milijardi kuna i bilježe međugodišnje povećanje za 15%. Razlog povećanja je bolje poslovanje poduzeća u 2016.godini, budući da se porez na dobit uplaćuje prema poslovnim rezultatima u prethodnoj godini, ali i izmjena Zakona o porezu na dobit koji je stupio na snagu 1.siječnja 2017.godine.

Smanjena je opća porezna stopa s 20 na 18%, a za male i srednje poduzetnike te poljoprivrednike koji ostvaruju godišnje prihode do 3 milijuna kuna na 12%. Ukidaju se olakšice za reinvestiranu dobit i slobodne zone, a zadržavaju se olakšice za potpomognuta područja, obrazovanje, istraživanje i razvoj te olakšica prema Zakonu o poticanju ulaganja.

Prihodi od poreza na dodanu vrijednost bilježe porast od 5,3% u odnosu na prethodnu godinu, a prikupljeni su u iznosu od 47,6 milijardi kuna. Na povećanje je utjecalo kretanje osobne potrošnje uslijed pozitivnih kretanja u gospodarstvu, dobra turistička sezona i porezna reforma. Snižena stopa PDV-a od 13% proširena je na isporuku električne energije, odvoz komunalnog otpada, dječje sjedalice za automobile, pogrebnu opremu te inpute u poljoprivrednoj proizvodnji, a ne primjenjuje se više na usluge u ugostiteljstvu i isporuku bijelog šećera.

Prihodi od poreza na promet su ostvareni u iznosu od 193,5 milijuna kuna što je približno iznosu iz prethodne godine, dok su u odnosu na planirani iznos ostvareni za 2,2% manje. Ovi prihodi bili su određeni kretanjem isporučenih količina trošarinskih roba i učinkom poreznih izmjena iz 2016.godine. Većina prihoda od trošarina je povećana u odnosu na prethodnu godinu, dok su prihodi od posebnog poreza na kavu te trošarine na alkohol i duhanske prerađevine smanjene u odnosu na prethodnu godinu.

5.ZAKLJUČAK

Javne definiraju se kao aktivnosti kojima država prikuplja sredstva za podmirenje općih potreba. Za podmirenje javnih potreba, odnosno rashoda, država koristi javne prihode. Javni postoje da bi se što racionalnije ostvarilo zadovoljenje javnih potreba. Država prihode stječe u obliku poreza, doprinosa, carina, taksa, naknada te javnog duga. Sustav javnih prihoda razlikuje se od države do države.

Javne potrebe podmiruju se sredstvima iz državnog proračuna. Državni proračun je akt kojim se procjenjuju primici i prihodi te utvrđuju izdaci i rashodi za jednu godinu, u skladu sa zakonom, a donosi ga Ministarstvo financija.

Najznačajniji i najizdašniji izvor javnih prihoda su svakako porezi. Porezi se definiraju kao prisilna davanja koje država ubire radi zadovoljenja javnih potreba. Porezi nisu vlastiti prihod države. Država ih ubire radi financiranja javnih rashoda iz dohotka, prihoda i imovine pravnih i fizičkih osoba.

Prihodi od poreza imaju značajan udio u strukturi ukupnih prihoda državnog proračuna. Iz godine u godinu bilježe sve veći rast. U 2014. godini prihodi od poreza prikupljeni su u iznosu od 63 milijarde kuna, dok su u 2017. godini iznosili 75 milijardi kuna, što je značajan porast.

U strukturi poreznih prihoda najizdašniji su prihodi od poreza na dodanu vrijednost koji iz godine u godinu bilježe sve veći porast. Rezultat je to izmjena u sustavu PDV-a, povećanja međustope PDV-a s 10 na 13%, poboljšane naplate poreza te kretanja osobne potrošnje uslijed pozitivnih kretanja u gospodarstvu. Drugi u strukturi iza poreza na dodanu vrijednost su posebni porezi i trošarine koji su također u porastu radi povećanja trošarina na energente i duhan i duhanske prerađevine. Zatim slijede prihodi od poreza na dobit koji isto bilježe porast zbog boljeg poslovanja poduzeća, ali i izmjena Zakona o porezu na dobit kojom je smanjena opća porezna stopa s 20 na 18%. Smanjuju se i porezne stope poreza na dohodak pa se time povećavaju i prihodi od poreza na dohodak.

Najmanji udio imaju prihodi od poreza na imovinu te prihodi od poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije i oni bilježe smanjenje u odnosu na 2014. godinu.

POPIS LITERATURE

I. STRUČNE KNJIGE:

1. Jelčić, B.: **Porezi opći dio**, Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, 2011.
2. Jelčić, B.: **Javne financije**, Informator, Zagreb, 1997.
3. Vukičević, M., Odobašić S.: **Osnove financija, udžbenik za studij poslovne ekonomije, drugo, neizmijenjeno izdanje**, Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2012.
4. Mijatović, N.: **Oporezivanje prometa**, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2005.
5. Jelčić, B.i dr.: **Hrvatski fiskalni sustav**, Narodne novine, Zagreb, veljača 2004.
6. Šimurina, N.i dr.: **Javne financije u Hrvatskoj**, Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb 2012.

II. INTERNET STRANICE

1. Ministarstvo financija: <http://www.mfin.hr/hr/proracun>
2. Porezna uprava: <https://www.porezna-uprava>.

III. PROPISI

1. *Zakon o porezu na dohodak*, Narodne novine, 115/16
2. *Zakono porezu na dobit*, Narodne novine, 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16
3. *Zakon o porezu na dodanu vrijednost*, Narodne novine, 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16
4. *Zakon o porezu na promet nekretnina*, Narodne novine, 115/16
5. *Zakon o trošarinama*, Narodne novine, NN 22/13, 32/13, 81/13, 100/15, 120/15, 115/16

POPIS ILUSTRACIJA

I. GRAFIKONI

Grafikon 1.: Prihodi državnog proračuna u 2014. godini.....	38
Grafikon 2.: Prihodi državnog proračuna u 2015. godini.....	41
Grafikon 3.: Prihodi državnog proračuna u 2016. godini.....	44
Grafikon 4.: Prihodi državnog proračuna u 2017. Godini.....	46

II. TABLICE

Tablica 1.: Prihodi državnog proračuna u 2013. i 2014. godini.....	37
Tablica 2.: Prihodi državnog proračuna u 2014. i 2015. godini.....	40
Tablica 3. Prihodi državnog proračuna u 2015. i 2016. godini.....	43
Tablica 4. Prihodi državnog proračuna u 2016. i 2017. Godini.....	45

III. SLIKE

Slika 1.: Proračunski ciklus.....	32
Slika 2.: Struktura državnog proračuna.....	35

